

ORDIN nr. 3472/2020 din 10 martie 2020
privind aprobarea programelor pentru susținerea evaluării naționale
pentru absolvenții clasei a VIII-a, începând cu anul școlar 2020 - 2021*)

EMITENT: MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII

PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL nr. 222 bis din 19 martie 2020

*) [Ordinul nr. 3.472/2020](#) a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 222 din 19 martie 2020 și este reprodus și în acest număr bis.

În temeiul prevederilor [art. 74](#) alin. (5) și ale [art. 94](#) alin. (2) lit. e) din Legea educației naționale nr. 1/2011, cu modificările și completările ulterioare, în baza [art. 8](#) din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 68/2019 privind stabilirea unor măsuri la nivelul administrației publice centrale și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în temeiul [art. 15](#) alin. (3) din Hotărârea Guvernului nr. 24/2020 privind organizarea și funcționarea Ministerului Educației și Cercetării,

ministrul educației și cercetării emite prezentul ordin.

ART. 1

(1) Se aprobă programele pentru susținerea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, începând cu anul școlar 2020 - 2021, pentru disciplinele limba și literatura română, limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, limba și literatura maghiară maternă, limba și literatura germană maternă, limba și literatura sârbă maternă, limba și literatura slovacă maternă, limba și literatura croată maternă, limba și literatura italiană maternă, limba și literatura rromani maternă, limba și literatura ucraineană maternă și matematică, prevăzute în [anexele nr. 1 - 11](#).

(2) [Anexele nr. 1 - 11](#) fac parte integrantă din prezentul ordin.

ART. 2

La data intrării în vigoare a prezentului ordin, programele pentru susținerea evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, aprobate anterior prin ordine ale ministrului, își pierd valabilitatea.

ART. 3

Direcția generală învățământ preuniversitar, Direcția generală minorități și relația cu Parlamentul, Centrul Național de Evaluare și Examinare, inspectoratele școlare județene/al municipiului București și unitățile de învățământ duc la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

ART. 4

Prezentul ordin se publică în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul educației și cercetării,
Cristina Monica Anisie

București, 10 martie 2020

Nr. 3.472

PROGRAMA pentru EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ București, 2020

Programa pentru disciplina **Limba și literatura română** pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (începând cu anul școlar 2020 - 2021)

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Prezenta programă este realizată în conformitate cu prevederile din [Programa școlară](#) pentru disciplina Limba și literatura română, clasele a V-a - a VIII-a, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017.

Limba și literatura română are statut de disciplină obligatorie în cadrul Evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a.

Subiectele de limba și literatura română de la Evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a evaluează competențele de receptare a mesajului scris de diverse tipuri, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă, adecvată și eficientă a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse, precum și exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional.

Etapele intermediare ale formării competențelor specifice pe care le conține programa de evaluare și detalierea conținuturilor sunt prezentate în programa școlară în vigoare.

Structura subiectului are în vedere o nouă viziune, care valorifică procesele cognitive evaluate prin testările PIRLS și PISA, vizează modelul dezvoltării personale în receptarea textului literar și caracterul funcțional al componentei lingvistice, în conformitate cu profilul de formare a absolventului de gimnaziu și cu programa școlară sus-menționată.

În evaluarea competențelor și a conținuturilor se vor urmări permanent aspectele normative ortoepice, ortografice, morfologice și de punctuație, utilizându-se constant Dicționarul ortografic, ortoepic și morfologic al limbii române (DOOM 2), Dicționarul explicativ al limbii române și alte tipuri de dicționare și îndreptare.

Competențe generale și competențe specifice

1. Receptarea textului scris de diverse tipuri

1.1. Identificarea informațiilor importante, a temei, a ideilor principale/secundare din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale

1.2. Corelarea informațiilor explicite și implicite din texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale

1.3. Recunoașterea modurilor în care sunt organizate informațiile în texte literare și nonliterare, continue, discontinue și multimodale

1.4. Prezentarea unor răspunsuri personale, critice sau creative pe marginea unor texte diverse

1.5. Compararea diferitelor puncte de vedere exprimate pe marginea unor texte diverse

1.6. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii

1.7. Evaluarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte literare, nonliterare, continue, discontinue și multimodale

1.8. Argumentarea punctelor de vedere pe marginea a două sau mai multe texte de diverse tipuri, având în vedere posibilitatea unor interpretări multiple

2. Redactarea textului scris de diverse tipuri

2.1. Redactarea unui rezumat sau a unui text, simplu sau complex, având în vedere etapele procesului de scriere și structurile specifice, pentru a comunica idei și informații sau pentru a relata experiențe trăite sau imaginate

2.2. Redactarea unui text complex, în care să își exprime puncte de vedere argumentate, pe diverse teme sau cu referire la diverse texte citite

2.3. Adecvarea textului scris la situația și scopul de comunicare

2.4. Analizarea constantă a propriului scris/a unor texte diverse din punctul de vedere al corectitudinii, al lizibilității, al coerenței și al clarității

2.5. Aplicarea constantă a normelor privind etica redactării pentru crearea unor texte originale

3. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

3.1. Analizarea elementelor de dinamică a limbii, prin utilizarea achizițiilor de sintaxă, morfologie, fonetică, lexic și semantică prin raportare la limbile moderne

3.2. Folosirea achizițiilor privind structuri morfosintactice complexe ale limbii române literare, pentru înțelegere corectă și exprimare nuanțată a intențiilor comunicative

3.3. Aplicarea achizițiilor lingvistice pentru înțelegerea și producerea unor texte diverse

3.4. Aplicarea conștientă a regulilor și a convențiilor ortografice și ortoepice pentru o comunicare corectă

3.5. Valorificarea relației dintre normă, abatere și uz în adecvarea strategiilor individuale de comunicare

3.6. Raportarea conștientă la normă în exprimarea intenției de comunicare, din perspectivă morfosintactică, fonetică și lexicală

3.7. Redactarea unor texte, valorificând gândirea logică și analogică (analiză, sinteză, generalizare și abstractizare) prin utilizarea deprinderilor de comunicare corectă în limba română literară

4. Exprimarea identității lingvistice și culturale proprii în context național și internațional

4.1. Identificarea unor valori culturale promovate în textele autorilor români din diferite perioade istorice

4.2. Asocierea unor experiențe proprii de viață și de lectură cu acelea provenind din alte culturi

4.3. Compararea unor elemente comune identificate în cultura proprie și în cultura altor popoare sau a unor tradiții românești cu tradiții din alte culturi

4.4. Argumentarea unui punct de vedere privitor la valori culturale sau la elemente specifice ale culturii naționale și ale culturii altor popoare

Conținuturi

Teme generale

- Eu și universul meu familiar
- Eu și lumea din jurul meu
- Orizonturile lumii și ale cunoașterii
- Reflecții asupra lumii

Lectură

- Cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă
- Planul simplu de idei. Planul dezvoltat de idei
- Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, dialogat, explicativ, argumentativ

- Textul narativ:

- Narativul literar - în proză, în versuri: timp, spațiu; instanțele comunicării narrative: autor, narator, personaje, mijloace de caracterizare; narațiunea la persoana a III-a și la persoana I; acțiune, momentele subiectului/etapele acțiunii.

- Narativul nonliterar. Acțiune, participanți, timp, spațiu

- Narativul în texte multimodale (text și imagine - banda desenată)

- Textul descriptiv: literar - în proză, în versuri; nonliterar

- Versificație: rima, strofa, măsura versurilor, ritmul (intuitiv)

- Textul dialogat: dialogul în textul literar; dialogul în textul scris și în spectacol; dialogul în textul nonliterar (interviul)

- Textul explicativ

- Textul argumentativ

- Tipuri de texte: textul epic, textul liric (exprimarea emoțiilor și a sentimentelor), textul dramatic și arta spectacolului (autor, personaj dramatic; rolul indicațiilor scenice; rolul dialogului; actori, decor, costume, lumini, muzică)

- Texte care combină diverse structuri textuale (explicativ, narativ, descriptiv, dialogat, argumentativ)

- **Strategii de comprehensiune:** inferențe simple (relații cauză-efect, problemă-soluție etc.); predicții; împărtășirea impresiilor de lectură; reprezentări mentale, integrarea informațiilor textului în propriul univers cognitiv și afectiv; reflecții asupra limbajului și a structurii textelor de tip epic, liric, dramatic; compararea a două sau mai multe texte sub aspectul conținutului și al structurii

- **Strategii de interpretare:** răspuns afectiv; mesajul/mesajele textului; interpretarea limbajului figurat (personificarea, comparația, epitetul, enumerația, repetiția, metafora, aliterația, hiperbola, antiteza); interpretări multiple; argumentarea punctelor de vedere pe marginea textelor citite; dezbateri pe marginea textelor citite

Redactare

- Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare, scriere; rescrierea textului pentru a-i da coerență și claritate, pentru a nuanța ideile; corectarea greșelilor
- Prezentarea textului: scrisul de mână, așezarea în pagină
- Părțile textului: introducere, cuprins, încheiere; paragrafe
- Planul simplu de idei. Planul dezvoltat de idei. Rezumatul
- Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă
- Tipare textuale de structurare a ideilor: narativ, descriptiv, narativ-descriptiv (prezentarea unui proces ca succesiune de etape), dialogat; explicativ, definiție, clasificare, exemplificare; argumentativ (ordinea argumentelor în textul argumentativ); comparație, analogie, pro-contra; "întrebările jurnalistului" (cine? ce? când? unde? de ce?); integrarea părților
- Prezentarea textului: organizarea unui text în funcție de situația de comunicare
- Adecvarea la temă
- Comentarea unor pasaje din textele citite, descrierea unei emoții (bucurie, uimire, frică); caracterizarea personajului
- Modalități de exprimare a preferințelor și a opiniilor
- Etica redactării: originalitate
- Stil: proprietatea termenilor, puritate și adecvare situațională, originalitate, naturalețe, eufonie, varietate, originalitate, concizie, corectitudine gramaticală, respectarea normelor ortografice și de punctuație

Elemente de construcție a comunicării

- **Gramatică**
- Enunțul. Enunțuri asertive, interogative, exclamative, imperative. Enunțuri eliptice. Norme de punctuație
- Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată
- Propoziția afirmativă. Propoziția negativă
- Fraza: coordonarea prin juxtapunere și prin joncțiune. Conjunții coordonatoare. Subordonarea prin conjuncții subordonatoare, prin pronume și adverbe relative. Norme de punctuație (virgula, punctul și virgula)
- Construcții sintactice: construcții active/construcții pasive cu verbul a fi; construcții impersonale; construcții cu pronume reflexive; construcții incidente; construcții concesive și condiționale
- Predicatul verbal. Predicatul nominal. Numele predicativ. Acordul numelui predicativ
- Subiectul exprimat (simplu și multiplu). Subiectul neexprimat (inclus, subînțeles). Acordul predicatului cu subiectul
- Atributul (realizări prin adjectiv, substantiv, pronume, numeral, adverb)

- Apoziția. Norme de punctuație
- Complementul: complementul direct, complementul indirect în dativ și complementul prepozițional; circumstanțialul de mod, circumstanțialul de timp, circumstanțialul de loc, circumstanțialul de cauză, circumstanțialul de scop. Topica în propoziție. Norme de punctuație (virgula)
 - Realizări propoziționale ale unor funcții sintactice: atributiva, completiva directă, completiva indirectă și prepozițională, circumstanțiala de loc, de timp, de mod, cauzala, finala
 - Verbul (flexiunea verbului în raport cu numărul, persoana, modul și timpul):
 - Moduri verbale (indicativul și imperativul, conjunctivul și condiționalul-optativ) și timpurile lor. Timpuri simple și compuse. Structura timpurilor compuse: verbe auxiliare (a fi, a avea, a vrea)
 - Verbe copulative (a fi, a deveni, a ajunge, a ieși, a se face, a părea, a rămâne, a însemna)
 - Forme verbale nepersonale. Utilizări sintactice ale formelor verbale nepersonale: infinitivul, gerunziul, participiul, supinul
 - Posibilități combinatorii ale verbului
 - Prepoziția
 - Substantivul: genul, numărul, cazul. Tipuri de substantive: comun, propriu; substantive colective, substantive defective. Articolul genitival. Punctuația vocativului. Corelarea funcției sintactice cu cazul morfologic. Posibilități combinatorii ale substantivului. Categoria determinării: articolul (hotărât, nehotărât). Posibilități combinatorii ale substantivului (substantiv + atribut)
 - Pronumele. Tipuri de pronume: pronumele personal, personal de politețe (flexiunea pronumelui personal în raport cu persoana, numărul, genul; flexiunea cazuală). Pronumele reflexiv (diferența dintre pronumele reflexiv și pronumele personal). Posibilități combinatorii ale pronumelui. Anticiparea și reluarea prin clitice pronominale în cazul unor complemente. Aspecte ortografice. Pronumele posesiv și adjectivul pronominal posesiv. Pronumele demonstrativ și adjectivul pronominal demonstrativ. Folosirea corectă a pronumelor și a adjectivelor pronominale: interogativ, relativ și nehotărât, a adjectivului pronominal de întărire. Pronumele și adjectivul pronominal negativ și negația în propoziție. Posibilități combinatorii ale pronumelor și ale adjectivelor pronominale
 - Adjectivul. Gradele de comparație. Articolul demonstrativ. Acordul adjectivului cu substantivul. Topica adjectivului. Adjectivul participial. Posibilități combinatorii ale adjectivului
 - Adverbul. Tipuri de adverbe (de mod, de timp, de loc). Gradele de comparație
 - Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal, ordinal). Aspecte normative. Posibilități combinatorii ale numeralului
 - Interjecția. Onomatopeele. Interjecția predicativă
- **Ortoepie și ortografie**
 - Alfabetul limbii române. Ordonarea cuvintelor după criteriul alfabetic. Dicționarul. Articolul de dicționar
 - Tipuri de sunete: Vocală. Consoană. Semivocală. Corespondența sunet-literă. Structura fonologică a cuvintelor: diftong, triftong, hiat
 - Silaba. Despărțirea în silabe (principiul fonetic)

- Accentul. Utilizarea corectă a accentului. Variante accentuale admise/neadmise de normă

- Scrierea și pronunția cuvintelor de origine străină, conținând foneme nespecifice limbii române

- **Vocabular**

- Cuvântul, unitate de bază a vocabularului: formă și sens (sensul de bază și sensul secundar; sensul propriu, sensul figurat). Rolul contextului în crearea sensului

- Categoriile semantice: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice

- Câmpul lexical

- Mijloace de îmbogățire a vocabularului:

- interne: derivarea, compunerea, conversiunea; cuvânt de bază și cuvânt derivat. Familia lexicală

- externe: împrumuturi lexicale

- Îmbinări libere de cuvinte, locuțiuni, cuvinte compuse

- Confuzii paronimice. Pleonasmul

- **Variație stilistică**

- Limba standard. Normă și abatere. Limba vorbită și limba scrisă (selecția lexicală, construcția frazei)

- Istoria cuvintelor - variații ale formei și ale sensului în timp

- Limbaj popular. Variație regională a limbii. Variații de registru. Jargonul, argoul. Limbaj colocvial, limbaj cultivat (familiarizare). Termeni științifici

- Valori stilistice ale diminutivelor

- Organizarea coerentă a textului: succesiunea ideilor, folosirea corectă a timpurilor verbale și a anaforelor

Elemente de interculturalitate

- Identitate personală - identitate națională - diversitate culturală și lingvistică

- Carte românească de învățătură: de la prima carte tipărită la cartea digitală

- Elemente de mitologie românească

- Modele comportamentale în legende greco-romane, în textele literaturii universale

- Valori ale culturii populare în spațiul românesc.

- Valori etice în legendele popoarelor

- Relații culturale constructive. Noi și ceilalți

- Valori culturale românești în lume

- Despre limba și cultura țărilor din vecinătatea României. Limba română în Europa; comunitatea lingvistică a vorbitorilor de limbă română de pretutindeni

- Contacte culturale

Textele-suport pot fi alese dintre următoarele texte literare (din literatura română și universală) și nonliterare/ficționale și nonficționale (text integral sau fragment), fără definirea conceptelor:

a) texte continue (alcătuite din enunțuri organizate în paragrafe): poezii lirice și epice, proză clasică și contemporană, romane, romane grafice, piese de teatru;

jurnale, jurnale de călătorie, memorii, scrisori, texte autobiografice; articole de opinie, eseuri, maxime și proverbe; instrucțiuni; e-mailuri, postări on-line; reportaje, știri; recenzii pe web ale unei cărți/cronici de film; regulamente; articole de popularizare a științei, instrucțiuni pentru derularea unui experiment;

b) texte discontinue: tablă de materii/cuprins, liste, grafice, diagrame, tabele, calendare, articole din DEX; scheme; anunțuri, indexuri, glosare, cataloage;

c) texte multimodale: manualul, benzile desenate, texte din enciclopedii ilustrate, reclame.

Tipuri de texte posibile pentru sarcinile de redactare:

(a) scrisoarea, e-mailul, jurnalul

(b) texte narative persoana I/a III-a, marcând momentele subiectului și circumstanțele: relatarea unor experiențe personale, narațiuni ficționale

(c) texte descriptive: portretul, autoportretul, descrierea unui loc, a unei ființe reale și/sau imagine, a unui obiect real/imaginar, a unui fenomen, a unei emoții

(d) texte descriptive-narative: procese (de exemplu: un joc, un experiment științific simplu)

(e) texte explicative: definiții, scheme

(f) interpretarea unor secvențe din texte citite, caracterizări ale personajelor, text de opinie, text argumentativ, jurnalul de călătorie/de activități zilnice, cererea

(g) interviul

ANEXA 2

PROGRAMA pentru EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară București, 2020

Programa pentru disciplina **Limba și literatura română** (școlile și secțiile cu predare în limba maghiară) pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (începând cu anul școlar 2020 - 2021)

PROGRAMA DE EXAMEN PENTRU DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ

Prezenta programă este realizată în conformitate cu prevederile din [Programa școlară pentru disciplina Limba și literatura română pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară, clasele a V-a - a VIII-a, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017.](#)

Limba și literatura română (pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară) are statut de disciplină obligatorie în cadrul Evaluării naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a.

Subiectele de Limba și literatura română (pentru școlile și secțiile cu predare în limba maghiară) de la Evaluarea națională pentru absolvenții clasei a VIII-a

evaluatează competențele de receptare a mesajului scris de diverse tipuri, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă, adecvată și eficientă a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse, precum și manifestarea sensibilității multi- și interculturale, prin valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse.

În evaluare se va avea în vedere calitatea competențelor generale și specifice, conform precizărilor din programa școlară sus-menționată și profilului absolventului de gimnaziu. Detalierea de conținut se corelează cu cele din programa școlară în vigoare.

Competențe generale și competențe specifice

1. Receptarea textului scris de diverse tipuri

1.1. Identificarea informațiilor esențiale și de detaliu din texte continue/discontinue/multimodale

1.2. Corelarea informațiilor explicite și implicite dintr-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale

1.3. Identificarea temei și a ideilor principale și secundare din texte continue/discontinue/multimodale, prin punerea în relație a diverselor părți ale textului

1.4. Recunoașterea structurilor logice în care sunt organizate informațiile într-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale

1.5. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul temei, al ideilor și al structurii

1.6. Distingerea sensului unor cuvinte/sintagme, prin raportare la tema textului citit sau la context

1.7. Recunoașterea modificării sensului unor cuvinte și sintagme, pe baza relației dintre diverse coduri de comunicare

1.8. Identificarea corectitudinii grafice, lexico-semantice, morfo-sintactice și de punctuație, în texte continue/discontinue/multimodale

1.9. Recunoașterea particularităților grafice, lexico-semantice, morfo-sintactice și de punctuație în comunicarea artistică/nonartistică

1.10. Compararea a cel puțin două texte sub aspectul tipurilor de comunicare artistică/nonartistică

1.11. Compararea informațiilor și a structurilor logice dintr-unul sau mai multe texte continue/discontinue/multimodale, pentru exprimarea unui punct de vedere personal

2. Redactarea textului scris de diverse tipuri

2.1. Redactarea unui text pe baza structurii narative, descriptive, explicative, adecvate unei situații de comunicare

2.2. Redactarea unui răspuns personal și/sau creativ pe baza unor texte, pe teme diverse, care actualizează tipuri de comunicare artistică/nonartistică

2.3. Corelarea achizițiilor lexico-semantice cu structurile morfo-sintactice ale limbii române, în elaborarea de texte narative, descriptive, explicative

2.4. Utilizarea achizițiilor metalingvistice în exprimarea nuanțată, în redactarea unor texte care actualizează tipuri de comunicare artistică/nonartistică

2.5. Compararea răspunsurilor și a punctelor de vedere exprimate, pe teme diverse, care actualizează tipuri de comunicare artistică/nonartistică

2.6. Argumentarea punctului de vedere pe texte/teme, care actualizează tipuri de comunicare artistică/nonartistică

2.7. Manifestarea unei preocupări pentru originalitate și etica redactării

3. Manifestarea sensibilității multi- și interculturale, prin valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse

3.1. Identificarea valorilor promovate în cultura română, maternă și universală

3.2. Manifestarea interesului față de limba română, ca limbă națională

3.3. Recunoașterea multilingvismului în contexte socioculturale diverse

3.4. Exprimarea unei atitudini pozitive față de diversitatea lingvistică și culturală, față de valorile promovate în contexte culturale și sociale diverse

Conținuturi

Teme:

• **Eu și universul meu familiar** - Identitate personală. Jocuri și jucării. Valorile mele

• **Eu și lumea din jurul meu** - Familia. Timpul liber. Valorile mele, valorile celorlalți

• **Orizonturile lumii și ale cunoașterii** - Tradiții și obiceiuri. Călătorii/aventură. Valori și atitudini în diverse culturi

• **Reflecții asupra lumii** - Microunivers și macrounivers. Spațiu și timp. Simț civic, responsabilitate, etică

Lectură

Discursul narativ și comunicarea narativă

• Narativul literar (discurs narativ): autor, narator, personaj, acțiune, etapele acțiunii; indici spațio-temporali: unde și când se desfășoară acțiunea; narațiunea la persoana a III-a și la persoana I; personajul (mijloace de caracterizare); figuri de stil: personificarea, enumerația, repetiția, antiteza, comparația, hiperbola

- Aplicativ: construcția textului - compoziția textului (părți, capitole); raport incipit - final; discursul narativ și semnificațiile acestuia

• Narativul nonliterar (comunicare narativă)

• Narativul ficțional (literar și nonliterar): narațiunea care combină textul și imaginea: banda desenată

• Narativul nonficțional

• Cuvinte-cheie, idee principală, idee secundară, temă

• Modurile de expunere:

- narațiune, descriere (autoportret, portret, tablou)

- dialog, monolog

Discursul liric și textul versificat

- Discurs liric: text liric/text versificat; relația conținut - formă: discurs liric/discurs narativ în versuri (narativ literar în versuri); autor/voce lirică; versificație: măsură, tipuri de rimă; figuri de stil: epitetul, metafora

- Aplicativ: Construcția textului liric - compoziția textului (părți, strofă, vers), imaginea poetică și tabloul, discursul liric și semnificațiile acestuia; versificație: versul liber

Discursul dramatic și comunicarea cotidiană

- Aplicativ: Discursul dramatic: rolul dialogului; personaj dramatic, indicații scenice; text dramatic și spectacol: arta spectacolului (actori, decor, costume, lumini, muzică); autorul/personajul ca enunțiator real/fictiv; discursul dramatic și semnificațiile acestuia

- Aplicativ: Comunicarea cotidiană (interviul)

- Textul explicativ
- Textul continuu, discontinuu, multimodal
- Textul argumentativ (structură, conectori)
- Aplicativ: descrierea științifică

Redactare

- Etapele scrierii: generarea ideilor, planificarea, scrierea; revizia, redactarea ciornei pe baza planului, încadrarea în subiect; rescrierea textului pentru a-i da coerență și claritate, pentru a nuanța ideile; corectarea greșelilor

- Părțile textului: introducere, cuprins, încheiere; paragrafe. Organizarea unui text în funcție de situația de comunicare. Prezentarea textului: scrisul de mână, așezarea în pagină

- Planul simplu, planul dezvoltat de idei. Relatarea. Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă. Povestirea. Rezumatul

- Structuri textuale: secvențe de tip narativ, explicativ, descriptiv, dialogal. Integrarea părților

- Modalități de exprimare a preferințelor și a opiniilor
- Stil: corectitudinea gramaticală, respectarea convențiilor ortografice și de punctuație, proprietatea termenilor, puritatea și adecvarea situațională; claritate, concizie, varietate

- Semnele de punctuație și de ortografie

Elemente de construcție a comunicării

Nivel sintactico-morfologic:

- **Enunțul: propoziția și fraza**

- Aplicativ: Organizarea structural-ierarhică a enunțului. Lungimea enunțului. Precizie și ambiguitate. Propoziții fără predicat. Propoziția simplă, propoziția dezvoltată, fraza. Interdependența subiect - predicat. Subiectul (exprimat și neexprimat)

- Aplicativ: Exprimarea afirmativă, negativă. Exprimarea enunțiativă, interogativă, exclamativă. Exprimarea unor acțiuni, stări, existențe sigure, dorite, posibile. Exprimarea unui îndemn, a unei porunci etc. Exprimarea asertivă

(aprobare, dezaprobare, avertizare, formulare de cereri). Exprimarea sentimentelor. Exprimarea argumentativă, persuasivă

- Aplicativ: Tipare frastice: propoziții relative și conjuncționale
- Aplicativ: Raporturile de coordonare și de subordonare în propoziție și în frază. Propoziția principală/propoziția secundară. Propoziția regentă/elementul regent. Expansiunea și contragerea

• **Textul:** Coeziunea sintactică (conectorii pragmatici), coerența semantică (concordanța timpurilor), scopul comunicativ

• **Topica** constituenților în propoziție și în cadrul grupurilor sintactice

• **Exprimarea unei acțiuni, stări și existențe** - verbul

- Modul indicativ: timpurile prezent, imperfect, perfect compus și viitor literar. Verbele a avea, a vrea (exersarea contextuală a valorilor predicative, auxiliare)

- Aplicativ: Verbul a fi (exersarea contextuală a valorii predicative și auxiliare)

- Verbul în propoziție: predicat verbal și nominal (verbele copulative a fi, a deveni, a ieși, a ajunge, a se face, a rămâne). Modul imperativ (afirmativ și negativ). Modul conjunctiv, timpurile prezent și perfect. Modul condițional-optativ, timpurile prezent și perfect.

- Moduri personale și nepersonale

- Verbele reflexive. Verbele impersonale. Locuțiunile verbale

- Aplicativ: Diateza activă, reflexivă, pasivă. Alte forme de exprimare a timpului trecut (indicativ - perfect simplu și mai-mult-ca-perfect)

• **Denumirea obiectelor, a ființelor și a fenomenelor naturii** - substantivul. Substantivul comun și propriu. Genul și numărul substantivului. Articulația substantivului (articolul hotărât, articolul nehotărât, articolul posesiv-genitiv). Cazurile substantivului. Substantivul în propoziție: subiect (simplu/multiplu), nume predicativ, atribut substantival, complement direct, complement indirect, complementul circumstanțial de loc, complementul circumstanțial de timp, complementul circumstanțial de mod, complementul circumstanțial de cauză, complementul circumstanțial de scop

- Aplicativ: Substantivele colective și defective

• **Exprimarea obiectului direct, indirect și a circumstanțelor** - prepoziția, locuțiunea prepozițională

• **Exprimarea persoanei** - pronumele personal (persoana, genul și numărul; formele accentuate și neaccentuate). **Exprimarea politeții** - pronumele de politețe. **Forme pronominale pentru exprimarea apropierii, a depărtării, a identității, a diferențierii și a non-identității** - pronumele demonstrativ. **Exprimarea reflexivității** - pronumele reflexiv. **Exprimarea posesiei** - pronumele posesiv. **Exprimarea interogației** - pronumele interogativ. **Exprimarea relației** - pronumele relativ. **Exprimarea negației** - pronumele negativ. **Alte forme de substituție a substantivului** - pronumele nehotărât. Cazurile. Pronumele în propoziție: subiect, nume predicativ cu verbul a fi, atribut pronominal, complement direct/indirect, complement circumstanțial de loc/timp/mod

- Aplicativ: Pronumele în propoziție - complement circumstanțial de cauză, complement circumstanțial de scop

- **Exprimarea cantității și a ordinii** - numeralul. Numeralul cardinal, numeralul ordinal, numeralul colectiv
 - Aplicativ: Numeralul fracționar. Numeralul distributiv/multiplicativ/adverbial. Valorile morfologice ale numeralului
- **Exprimarea însușirilor** - adjectivul. Genul și numărul adjectivului. Acordul adjectivului cu substantivul determinat. Topica adjectivului. Adjective variabile și adjective invariabile. Adjectivul în propoziție: atribut adjectival, nume predicativ cu verbul a fi. Articulația (articolul demonstrativ)
 - Aplicativ: Gradele de comparație. Forme ale superlativului
- **Exprimarea coordonatelor acțiunii - spațiu, timp, modalitate** (adverbul, locuțiunea adverbială). Adverbul de loc, de timp și de mod. **Exprimarea interogației** - adverbele interogative. Gradele de comparație. Adverbul în propoziție: complement circumstanțial de loc/timp/mod, atribut adverbial
 - Aplicativ: **Exprimarea afirmației. Exprimarea negației. Exprimarea relației** - adverbul relativ.
- **Exprimarea coordonatelor imprecise/probabilității** - adverbul nehotărât
- **Exprimarea emoțiilor și a sunetelor din natură** - interjecția, interjecția predicativă
- **Exprimarea raporturilor de coordonare și subordonare** - conjuncția, conjuncțiile coordonatoare și subordonatoare
 - Aplicativ: Locuțiunile conjuncționale

Nivelul semantico-lexical:

- Vocabularul limbii române. Cuvântul - unitatea de bază a vocabularului. Formă și conținut. Sensul propriu și sensul figurat
 - Sinonime. Antonime. Omonime. Polisemie
 - Aplicativ: Sensul cuvintelor în context. Arhaismele. Regionalismele. Neologismele. Împrumuturile. Categoriile semantice (contextualizare/recontextualizare). Paronimele frecvente. Pleonasmul. Dinamica vocabularului: normă/abatere de la normă
 - Câmpul lexico-semantic
 - Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului
 - Aplicativ: Sufixele diminutive și augmentative

Nivelul fonetic:

- Sunetul și litera: corespondența dintre ele
- Reguli de despărțire a cuvintelor în silabe
 - Aplicativ: Scrierea corectă a cuvintelor care conțin diftong, triftong, hiat
- Accentul
- Alfabetul limbii române. Vocale și consoane
 - Punctuația la sfârșitul propozițiilor. Relația dintre intonație, topică și punctuație. Alte convenții grafice: scrierea cu majuscule

Elemente de interculturalitate

- Cartea - obiect cultural
 - Valori promovate în cultura română, maternă, universală (literatura, arta, tradițiile și obiceiurile)

- Oameni și fapte: valori promovate în cultura română, maternă, universală

Textele-suport pot fi alese dintre următoarele texte literare (din literatura română și universală) și nonliterare/ficționale și nonficționale (text integral sau fragment):

- texte continue, ficționale și nonficționale/texte literare și nonliterare: poezii, piese de teatru, maxime și proverbe, texte epice clasice și contemporane, romane grafice; jurnale, amintiri, memorii, scrisori, e-mailuri; jurnale de călătorie; articole de opinie, eseuri, rapoarte; reportaje, postări on-line, articole de popularizare a științei; regulamente/set de reguli; articole din dicționare enciclopedice generale sau specializate (pentru copii), definiții;

- texte discontinue: tablă de materii/cuprins, liste, tabele, calendar, etichete, articole din DEX, DOOM2, cataloage, anunțuri, indexuri, glosare, grafice, diagrame;

- texte multimodale/mixte: manual, benzi desenate, articole din ziare/reviste ilustrate cu imagini, texte din enciclopedii ilustrate, reclame.

Tipuri de texte posibile pentru sarcinile de redactare:

- texte narative la persoana I/a III-a; relatarea unor experiențe personale, narațiuni ficționale

- texte descriptive - descrierea unei ființe reale/imaginare, a unui obiect real/imaginar, a unui fenomen (ploaia, răsăritul soarelui etc.), a unui loc, autoportretul

- texte descriptiv-narative (de exemplu: jocul)

- texte explicative (de exemplu: explicarea unui tabel, a unui desen)

- comentarea unor pasaje din textele citite, descrierea unei emoții

- texte de opinie, texte argumentative

- jurnal de călătorie/de activități zilnice, blog, cerere, scrisoare, invitație, jurnal, e-mail, anunț de mică publicitate

- texte discontinue: grafic, schemă, tabel

ANEXA 3

PROGRAMA pentru EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a (începând din anul școlar 2020 - 2021)

**DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA MAGHIARĂ MATERNĂ
București, 2020**

Programa pentru disciplina **Limba și literatura maghiară maternă** pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (începând cu anul școlar 2020 - 2021)

A vizsgaprogram az érvényben lévő, 3393/28.02.2017 számmal jóváhagyott Magyar nyelv és irodalom tanterv alapján készült. A kompetencia alapú tantervvel összhangban a kimeneti követelményrendszer a tantervi alapkompenciák, a hozzájuk tartozó

specifikus kompetenciák és részrendszereik (képesség- és készségrendszerek, ismeretkészletek) értékelését, mérését célozza. A program szerkezete a tantervi követelményrendszer szerint a következőképpen épül fel: az alapkompentenciák mentén a specifikus kompetenciák alrendszerében követhetők az adott képesség-, készségrendszer összetevőire vonatkozó követelmények, ezeknek rendelődnek alá az eszköztudás részeként a tartalmak.

Alapkompentenciák:

1. Írott szövegek értése és értelmezése

Specifikus kompetenciák	Képességek, készségek és tartalmak	
Különböző típusú szövegek:	A leíró és elbeszélő	Elbeszélő
nyomatott szövegek	szövegek sajátosságainak	helyszín és
értő/értelmező	felismerése a beszélői/	események
olvasása	elbeszélői nézőpont	idobeli
elrendezése az	megfigyelése; a	elbeszélő
szövegben;	történetmondás lineáris	tárgyilagos és
személyes	rendjének megfigyelése;	nézőpont. A leíró
szöveg	explicit és implicit	rendezőelve:
általános és	információk visszakeresése	egyedi jegyek;
lényeges és	a szövegből; részletek	kevésbé lényeges
rész,	társítása nevekhez,	jellemzők; egész-
lentől fel,	helyszínekhez; szavak,	fentől le-
szerveződés.	kifejezések magyarázata;	körkörös
narrátor,	egyszerűbb okozati	Epikus szövegek:
szereplők/	összefüggések felismerése;	cselekmény,
szereplőcsoportok;	a téma megragadása;	
	kulcsszavak kikeresése a	egyszerű tér- és
az epikus	szövegből; szövegtömörítés	idővonatkozások
beszélő és	a lényeg/fo gondolat	szövegekben; a

		kiemelésével és	szerzo viszonya
az epikus		átfogalmazásával; a	szövegekben; az
elbeszélói		lényeges és a kiegészítő/	nézőpont: külső
és belső		részletező információk	nézőpont;
elbeszélói és		elkülönítése; az	szereplői
nézőpontok az		összetartozó információk	epikus
szövegekben, az		kapcsolása;	epikus művek
		ismeretterjesztő szövegek	
cselekményszerkezete;		tartalmának	Lírai szövegek:
lira,		összefoglalása; a	líraiság; az
érzelme		tényállítások és a	közvetett és
közvetlen		hipotézisek/vélemények	kifejezése; a
lírai szöveg		megkülönböztetése	hangulata;
vershangzás:			ritmus, rím,
rímfajták			
<hr/>			
Az irodalmi szöveg		A szóképek lehetséges	Szóképek és
alakzatok:		jelentéseinek/asszociációs	hasonlat,
nyelvi		lehetőségeinek feltárása,	megszemélyesítés,
megalkotottságának		kapcsolatteremtés a	metafora;
felismerése		retorikai alakzatok, a	ismétlés,
felsorolás,		szóképek, a hasonlat és a	retorikai kérdés,
ellentét,		szöveghatás/-hangulat	halmozás,
		között; az epikai	fokozás, túlzás,
		közlésformák (elbeszélő,	felkiáltás.
Közlésformák:		leíró, párbeszédes,	párbeszédes,
elbeszélő,		monologikus) szövegbeli	leíró. A
szereplők		funkcióinak megfigyelése	rendszere:
foszereplők,		és értelmezése; a	mellékszereplők,
		hósteremtés eljárásainak	epizód szereplők.
A		és a jellemzés fajtáinak	jellemteremtés
eljárásai:			

	megfigyelése	közvetlen -
narrátor, más		szereplo általi -
és		közvetett
beszéltetés,		cselekedtetés,
környezet -		jellemzés;
cselekvő és nem		cselekvő hos,
statikus és		változó jellem;
		késleltetés,
előreutalás,		sejtetés az
epikus		szövegekben

Az olvasói	Lírai és epikus műfajok	Irodalmi műfajok:
dal,	felismerése; a műfaj	leíró költemény,
tapasztalatok	jellemző sajátosságainak	ballada, mese és
életkép,	felismerése, a téma és	mesefajták, monda
működtetése a	műfaj összefüggéseinek	mondaváltozatok,
	felismerése; a műfaj és a	humoreszk,
különböző műfajú	hangnem/hangnemek közti	ifjúsági regény,
és	összefüggés felfedezése	napló, levél,
irodalmi szövegek		Hangnemek:
		személyes,
befogadásában		komikus,
novella,		ironikus,
regény,		patetikus,
anekdota.		
tárgyilagos,		
humoros,		
tragikus,		
ünnepélyes,		
elégikus		

Külso	A köznapi szövegek	Nézőpont: az
objektív és	valóságvonatkozásainak	szubjektív leírás
tényvonatkozások és	megfigyelése;	eszköztára. A
	tényállítások és	és személyes
fiktív mozzanatok	hipotézisek/vélemények/	kifejezőeszközei.
tárgyilagos		
megkülönböztetése		
nézőpont		
különböző		

szövegekben	izlésítéletek	Tömegkommunikáció
és		
	megkülönböztetése; a	manipuláció; tény
és		
	valószeru és	vélemény
	valószerutlen, illetve	
	valósnak tuno elemek	
	megkülönböztetése, a	
	valóságot átformáló/	
	torzító eljárások	
	felismerése; a művön	
	kivüli valóságnak	
	megfeleltetheto és a	
	fiktív elemek	
	elkülönítése; a	
	manipulativ szándék	
	felismerése; a fiktív tér,	
	a fiktív ido és a fiktív	
	cselekménymozzanatok	
	felismerése, a reális	
	élethelyzet/léttapasztalat	
	felismerése az irodalmi mű	
	fiktív világában;	
	motivumok kontextuális	
	vizsgálata	
Az irodalmi szöveg	A szereplők által	Alapvető erkölcsi
értékek:		
értékviszonyainak	közvetített értékek/	anyagi értékek,
szellemi		
felismerése	értékrendek azonosítása az	értékek, erkölcsi
értékek,		
	elbeszélő szövegekben	érzelmi értékek

2. Írásbeli szövegalkotás

Specifikus kompetenciák	Képességek, készségek és tartalmak	
<p>Különböző típusú szövegek: szövegek alkotása a beszámoló, kommunikációs személyes funkciók napló, működtetésével útirajz,</p>	<p>Történet összefoglalása/ újraírása a címzett és nézőpont megváltoztatásával; szövegtranszformáció: párbeszédből elbeszélés, elbeszélésből párbeszéd, megadott szöveghez eltérő befejezés illesztése, a történet folytatása, egy-egy szereplő további sorsának elképzelése, szöveg szűkítése, bővítése; bekezdések írása megadott tételmonddal, megadott kulcsszavak használatával, kezdő és/ vagy zárómonddal</p>	<p>Elbeszélő kronologikus történetmondás, történetmondás, internetes napló, tudósítás, élménybeszámoló)</p>
<p>Reflektált szövegek:</p>	<p>Tárgyleírás, helyleírás valóságos vagy elképzelt helyszínről; tájleírás; személyleírás; jellemzés</p>	<p>Leíró szövegek: személyleírás, önjellemzés, helyleírás, ismeretterjesztő</p>

szövegalkotás	értékítélet indoklásával,	tájékoztató,
utasító és		
különböző	érvek felkutatása,	meggyozo
szövegek,		
beszédhelyzetekben,	rendszerezése; az érvek	ajánlás.
Hagyományos		
a beszédhelyzethez	meggyozo megformálása;	magánlevél, e-
mail,		
igazodó komplex	érvek és ellenérvek egymás	ajánlások,
naplóbejegyzés		
szövegek alkotása	mellé állítása; konklúzió	
A kommunikációs	A beszédszándéknak	Szövegalkotás
megadott		
helyzethez igazodó	megfelelő, kulturált	témában,
céltételezés/		
tudatos válogatás a	nyelvi regiszter	funkció: az írói
szándék		
stílusjegyek és	megválasztása	és a címzett
(egyén,		
regiszterek között		csoport,
nyilvánosság)		
		figyelembevétel;
		nézőpont,
állásfoglalás,		
		meggyozés
Helyesírás	Helyesírási készségek	Mondatfajták és
írásjelek;		
	alkalmazása önállóan	az egyszeru és az
	alkotott szövegekben	összetett mondat
		központosítása; a
párbeszéd		és az idézet
írasmódja; a		hangok
		szabályzatnak
hosszúságának		
		jelölése a
megfelelo		szókészlet
		egybeírás és
begyakorolt		gyakoribb
		ismertebb
körében; az		intézménynevek,
különírás		földrajzi nevek
típusai; az		
személynevek,		
egyszerubb		

hangjelölés a	helyesírása;
eloforduló	gyakrabban
a számok	idegen szavakban;
írása,	betukkel való
számneves	keltezés,
egybe- és	szerkezetek
fonevek,	különírása; az
névmások	igealakokkal,
kapcsolatos	melléknevek és
készségek;	alakjával
	helyesírási
	szóelválasztás

3. A nyelvi megformálásra való érzékenység és igényesség a szóbeli és írásbeli kommunikációban

Specifikus kompetenciák	Képességek, készségek és tartalmak
Az elemi mondat nyelvi megformálásának idore mint igealakok viszonyrendszernek idojelölés az a megértése állitmányú kronológia. igealakok, - igék, negatív eszközei	Események idobelisége és idorendisége, az események nem tényszeru voltára utaló nyelvi eszközök, a tagadás és negatív jellemzés nyelvi eszközei Események idoben lehorgonyzásának eszközei, az jelöletlen értelmezése, igei és névszói mondatban; Módra jelölt hat/-het képzos módosítószók. A jellemzés

	Események, körülmények és	Eseményszerkezet
és	részrtvevok leképezodése a	mondatszerkezet.
Az ige	mondat egységeire (A	alanyi vonzata: a
fonévi	mondat struktúrája: az ige	csoport
jelöletlensége;	és vonzatai, mondatrészek;	személyes névmás
és A-Á	az igekötök és egyéb	egyeztetés. Az
ige tárgyi	igemódosítók; igei	vonzata: a tárgyi
szerepu	poliszémia; muvelteto,	fonévi csoport
esetragja;	kölcsönös, visszaható ige	tárgyas igék és a
	és vonzatai); a mondat	határozottsági
egyeztetés.	szerkezeti egységeinek	A határozói
szerepu fonévi	(mondatrészeknek)	csoport mint
vonzat vagy	egymástól való függése	szabad bovitmény;
		esetragok,
névutók a		határozói fonévi
		csoporton;
határozószók.		Bovítmények
összefüggései:		visszaható és
kölcsönös		névmás. Névszói
(fonévi és		melléknévi)
állítmány és		vonzatai;
birtoklásállítás		és birtokos
névmás		
	Az események szereploire	A fonévi csoport
belso	való utalások nyelvi	szerkezete:
névelo és	eszközei	referencialitás;
köznév és		tulajdonnév;
névmások:		személyes névmás
ragos és		névutós alakja,
deiktikus		

		nyelvi megjelenítése, a	igenevek.
Összetett			
		mondategész jelentése és a	mondat.
Mellérendelés és			
		mondatok összefuzési módja	mellérendelo
mondat:			
		közötti kapcsolat	kapcsolatos
mellérendelés,			
			kronológia;
ellentétes			
			mellérendelés,
elvárás és			
			elvárástörlés;
választó			
			mellérendelés;
			következtető és
magyarázó			
			mellérendelés, ok
és			
			okozat. Kötoszók.
			Alárendelo
mondat: mutató			
			névmás és
utalószói			
			funkció,
vonatkozó névmás			
			mint kötoszó,
egyéb			
			kötoszók;
feltételelesség és			
			hasonlítás
kifejezése			
mellékmondatokkal.			
			Mondatsorrend és
			közbeékelés.)
		Különbözo kommunikációs	Beszédcselekvések
és			
		szempontoknak megfelelo	beszédaktusok
nyelvi			
		szövegek alkotása és	markerei.
Beszédszádékok			
		szövegtranszformáció	és beszédaktusok.
Egyes			
			beszédaktusok
sajátos			
			szóosztályai:
indulatszó,			
			kérdészó -
"névmás" -,			
			tagadó- és
tiltószó;			
			mondatfajták. A
társas			

formulái,		érintkezés
repertoár,		udvariassági
		regiszterek,
		nyelvváltozat.
		Szövegszeruség,
		grammatikai
		kapcsolóelemek; A
szöveg		mikro- és
makroszerkezete;		témafolytonosság,
		kulcsszó,
tételmondat;		szövegpanelek:
		közmondások,
		szólasmondások,
		szavajárás,
kifejezések		stb.
Makroszerkezeti		egység és
szövegtípus.)		

A szókészlet	A nyelvi állandóság és	Az elemkészlet
változása	változás jelenségei	és változatai
változásának és		
idoban:		elavult szavak és
változatosságának,		jelentések, új
		jelentések; belső
valamint a szavak		szóalkotás:
szavak és		szóösszetétel;
szerkesztettségének		jelentésváltozás
felismerése		
szóképzés,		
kölcsönzés,		

	A szavak jelentése,	Jelentés és
kontextus. A	használati köre, a	jelentésmezo
tagolása.	regiszter, az írott és	Állandósult
szókapcsolat:	beszélt nyelvi stílusok	idióma,
helyzetmondat,		

acestora, conform programei școlare aprobate prin [Ordinul cu nr. 3393/28.02.2017](#).

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura germană maternă are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de motivare, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție) și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare. Prin sarcinile de lucru se urmărește atât înțelegerea unui text literar dat (identificarea unor trăsături ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (motivarea apartenenței la o specie literară).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Tabelul de mai jos cuprinde atât competențele generale care vizează receptarea și redactarea mesajelor scrise din programa școlară, cât și detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate urmărite în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a la limba și literatura germană maternă.

1. Gelesenes verstehen und mit Texten umgehen

Spezifische Kompetenzen	Lerninhalte
1.1. Einem Text gezielt Informationen entnehmen	- Schlüsselwörter herausschreiben - Wortfamilien/Synonyme/Antonyme in Texten finden - den Titel eines Textes erklären - gattungsspezifische Merkmale eines Textes erarbeiten: Märchen, Ballade, Kurzgeschichte - Stilmittel in einer Ballade identifizieren: Epitheton, Vergleich, Aufzählung, Wiederholung,

	Personifikation, Alliteration, Hyperbel
Strophe,	- die Struktur einer Ballade erkennen:
	Reim, dramatischer Aufbau
	- die Problematik des Textes erkennen

2. Texte situationsgerecht verfassen

Spezifische Kompetenzen	Lerninhalte
2.1. Texte mit vorgegebener Struktur verfassen	- einen Brief persönlichen Inhalts verfassen
verfassen	- einen Tagebucheintrag verfassen
inneren	- eine Gestalt anhand von äußeren und inneren Merkmalen charakterisieren
	- einen Textinhalt aus verschiedenen Erzählperspektiven wiedergeben
	- einen Text sinnvoll fortsetzen
	- kurze Dialoge verfassen
	- die eigene Meinung schriftlich äußern
schreiben	- eine Vorgeschichte zu einem Text
	- Hauptgedanken formulieren
	- einen Text nacherzählen
Sinnzusammenhängen	- Fragen zur Klärung von
	formulieren und beantworten
chronologischer	- den Inhalt eines Textes in
zusammenfassen	Reihenfolge mit eigenen Worten
beachten; die	- die Merkmale der Inhaltsangabe
formulieren und	Einleitung einer Inhaltsangabe
Titel,	dabei folgende Elemente angeben: Textart,
Präsens	Autor/in, Thema; die Inhaltsangabe im

	Deklination mit Schwerpunkt Dativ und
Akkusativ	
	- Gebrauch der Präpositionen mit dem
richtigen	Fall
	- die Deklination des Adjektivs
	- das Pronomen: Personal-, Possessiv- und
	Relativpronomen
	- das Verb und seine Zeitformen (Präsens
-	Präteritum - Perfekt - Plusquamperfekt -
Futurum	I)
	- die Modalverben und ihre Zeitformen
(Präsens und	Präteritum)
	- die feste Verbindung zwischen Verb und
	Präposition anwenden
	- Konjunktivformen bilden und
situationsbezogen	verwenden (Konjunktiv I - indirekte Rede;
	Konjunktiv II - irrealer Komparativ- und
	Konditionalsatz, Wunschsatz)
	- die Zeitformen des Vorgangspassivs
bilden:	Präsens, Präteritum, Perfekt und Futur I
	- das Aktiv ins Vorgangspassiv umwandeln
und	umgekehrt
	Syntax
	- die Satzglieder erkennen: Subjekt,
Prädikat	(einteilig und mehrteilig), Objekte
(Akkusativ-,	Dativ-, Präpositionalobjekt), Temporal-,
	Konditional-, Konzessivbestimmung
	- das Attribut als Satzgliedteil:
adjektivisches	und substantivisches Attribut
(Genitivattribut,	Präpositionalattribut, Apposition)
	- Inhalt der Nebensätze: Subjektsatz,
Objektsatz,	

		Attributsatz, Temporalsatz,
Konditionalsatz und		
		Konzessivsatz
		- Form der Nebensätze: eingeleitet
		(Konjunktionalsatz, Relativsatz,
indirekter		
		Fragesatz), nicht eingeleitet (verkappter
		Nebensatz, Infinitivgruppe)
		- Nebensätze (Subjektsatz, Objektsatz,
		Attributsatz, Temporalsatz,
Konditionalsatz,		
		Konzessivsatz) in Satzglieder umwandeln
und		
		umgekehrt

ANEXA 5

PROGRAMA pentru EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a (începând din anul școlar 2020 - 2021)

DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA SÂRBĂ MATERNĂ

București, 2020

Programa pentru disciplina **Limba și literatura sârbă maternă** pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (începând cu anul școlar 2020 - 2021)

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura sârbă maternă are, în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie pentru elevii care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă.

Prezenta programă vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii sârbe materne în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele din cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare aprobate prin [Ordinul](#) cu nr. 3393/28.02.2017.

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

- raspoznavanje glavnih pojmova iz fonetike, recnika, morfologije i sintakse;
- njihovo primenjivanje u datom kontekstu;
- morfosintakticka analiza odrenenih gramatickih kategorija u datom tekstu;
- motivisanje uloge interpunkcije i reda reci u slozenim recenicama;
- odrenivanje korespondencije izmenu delova recenice i slozene recenice zavisnog odnosa;
- poštovanje normi književnog jezika prilikom pismenog izražavanja;
- raspoznavanje etapa u izradi pismenih sastava i rezimeja književnih tekstova;
- pismeno izlaganje sižea i momenata narativnog tkiva date književne lektire;
- raspoznavanje razlika izmenu usmene i pisane književnosti;
- elaboracija književnog komentara; karakterizacija književnih likova;
- poštovanje normi književnog jezika prilikom pismenog i usmenog izražavanja.

Sadržaj:

1. **Fonetika:** Jednacenje suglasnika po zvucnosti i mestu tvorbe; Palatalizacija; Jotovanje; Prelaz suglasnika **l** u **o**;

2. **Recnik:** Porodica reci; Antonimi; Sinonimi; Hominimi; Sufiksacija i prefiksacija; Složenice; Arhaizmi; Neologizmi; Varvarizmi; Profesionalizmi; Provincijalizmi;

3. **Morfologija:** Znacenje i upotreba padeža; Neodreneni i odreneni pridevski oblici; Poreenje prideva; Imenicke i pridevske zamenice; Podela brojeva; Brojne imenice; Glagolska vremena;

4. **Sintaksa:** Slozene recenice nezavisnog odnosa; Slozene recenice zavisnog odnosa.

Književna lektira:

Starac prevario divov; U cara Trojana kozje uši; Osnovna škola od B. Nušica;

Car Lazar a carica Milica; Veletovci od I. Andrica; **Geografija** od B. Nušica;

Analfabeta od B. Nušića; **Hajduk Veljko** od V. St. Karadžića;

Kad mlidijah umreti od B. Radicevica; **Pocetak bune protiv dahija; Sve, sve, ali zanat;**

Hasanaginica; Sve će to narod pozlatiti od L. Lazarevica; **Pop Ćira i pop Spira** od S. Sremca; **O klasje moje** od A. Šantića; **Pokondirena tikva** od J. St. Popovića; **Kosa** od I. Andrića.

ANEXA 6

PROGRAMA pentru EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a (începând din anul școlar 2020 - 2021)

DISCIPLINA

LIMBA ȘI LITERATURA SLOVACĂ MATERNĂ

București, 2020

Programa pentru disciplina **Limba și literatura slovacă maternă** pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (începând cu anul școlar 2020 - 2021)

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura slovacă maternă are, în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie pentru elevii care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă.

Prezenta programă vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii slovace materne în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele din cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare aprobate prin [Ordinul](#) cu nr. 3393/28.02.2017.

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura slovacă maternă are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de motivare, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție) și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare. Prin sarcinile de lucru se urmărește atât înțelegerea unui text literar dat (identificarea unor trăsături ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (motivarea apartenenței la o specie literară).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Tabelul de mai jos cuprinde atât competențele generale care vizează receptarea și redactarea mesajelor scrise din programa școlară, cât și detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate urmărite în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a la limba și literatura slovacă maternă.

1. Receptia písomného textu rôzneho druhu

Špecifické ciele	Obsah
1.1. Identifikácia dôležitých informácií zo súvislých, nesúvislých a multimodálnych textov	<ul style="list-style-type: none"> • Kl'účové slová, hlavná myšlienka, téma literárneho textu • Jednoduchá osnova • Text s prvkami rozprávania
1.2. Identifikácia témy a hlavných myšlienok v rôznych textoch, zhrnutie obsahu textu rôznych stupnov obt'ažnosti	<ul style="list-style-type: none"> - Literárny text s prvkami rozprávania v próze a vo veršoch (autor, rozpravac, rozprávanie, príbeh, literárna postava, prostriedky charakteristiky, cas a priestor v literárnom texte, I., II. a III. osobe, sujet literárneho diela/fázy sujetu, vedl'ajšie myšlienky, rozvitie jednoduchej osnovy, dialóg v literárnom texte)
1.3. Prezentácia vlastných, tvorivých a kritických názorov na margo textov rôznych druhov	<ul style="list-style-type: none"> - Neliterárny text s prvkami rozprávania - Literárny text s prvkami opisu v próze a vo veršoch - Neliterárny text s prvkami opisu • Informacný/výkladový text • Epika - text v próze • Lyrika - text vo verši (vyjadrovanie emócií a pocitov) • Dráma - text v prehovoroch (autor, postava, úloha scénických pokynov, úloha dialógu/ prehovorov, herci, kulisy, kostýmy, osvetlenie, hudba) • Argumentacný text • Verzifikácia: verš, strofa, rým, stopa, rytmus • Percepcné stratégie textu: - Dojmy z precítaného textu, úvaha o jazykovej diverzite a štruktúre naratívnych, deskriptívnych,

	epických, lyrických a dramatických textov
	• Interpretacné stratégie:
	- Interpretácia umeleckých jazykových
prostriedkov	(personifikácia, prirovnanie, básnický
prívlastok	(epiteton), enumerácia, opakovanie,
metafora,	aliterácia, hyperbola, antitéza)
	- Prezentačia vlastných názorov na margo
	precítaných textov
	<u>Literárne texty:</u>
	Moric, R. - Pet'ko, Podjavorinská, L'. -
Čakanka,	Duríčková, M. - Žabia studna, Rúfus, M. -
Rozhovor	v parku so strážnym anjelom, I'udová
balada - Išli	hudci horou, P. O. Hviezdoslav - Zuzanka
	Hraškovie, Záborský J. - Tulipán a
fialka, Horák, 	J. - Sitniansky vatrár, Tajovský, J. G. -
Na	chlieb, Sládkovic, A. - Martin, Tajovský,
J. G. -	Prvé hodinky, Jesenský, J. - Doktor,
Bujtar, P.	- Aneta, Tajovský, J. G. - Statky-zmätky

2. Tvorba písomných komunikátov rôzneho druhu

Špecifické ciele	Obsah
2.1. Tvorba krátkych textov na známe témy, berúc do úvahy fázy tvorby textu a jeho vysvetl'ujúci slohový špecifickú štruktúru za účelom sprostredkovania	<ul style="list-style-type: none"> Vzhl'ad textu: rukopis, umiestnenie stranu Slohové postupy: naratívny slohový deskriptívny slohový postup, postup, naratívno-deskriptívny slohový dialogický slohový postup, slohový postup

myšlienok a informácii	prvkami porovnávania, argumentačný slohový postup
alebo porozprávania	- poradie argumentov v texte
zažitých, príp.	• Textové redlohy/vzory slúžiace pri štruktúrovaní
vymyslených skúseností.	myšlienok: definícia, delenie a triedenie,
2.2. Prispôsobenie	príklady, "žurnalistické otázky" (Kto?, Co?,
písomného textu	Kedy?, Kde?, Preto?)
komunikačnej situácii	• Tvorba funkčných textov: list, pohľadnica,
a účelu komunikácie	žiadosť, pozvánka, dotazník
2.3. Sústavné	• Prispôsobenie písomného komunikátu zadanej téme
uplatňovanie etických	• Štruktúra písomného komunikátu: úvod, obsah,
normami tvorby textu a	záver, odseky
pravidiel súčasného	• Štýl: gramatická správnosť, používanie
slovenského jazyka	pravidiel slovenského pravopisu, myšlienková
primeranosť,	nadväznosť, výrazová vecnosť,
	súvislosť a ucelenosť, originalita,
	rozmanitosť, stručnosť
	• Obsah, tvorba obsahov
	• Transformácia priamej reci na nepriamu rec
precítaného textu,	• Interpretácia daných častí z
prekvapenie,	opis vyvolanej emócie (radosť,
	strach)

3. Správne, vhodné a efektívne používanie jazyka v procese písomnej komunikácie

Špecifické ciele	Obsah
3.1. Využívanie	Fonetika, ortografia a ortoepia
nadobudnutých znalostí	• Abeceda, klasifikácia hlások: samohlásky,
tykajúcich sa	dvojhlásky, spoluhlásky

komplexných	• Ortografická a ortoepická klasifikácia
morfosyntaktických	spoluhlások
štruktúr spisovného	• Vybrané slová
jazyka za účelom	Lexikológia
správneho porozumenia a	• Slovo, základná jednotka slovnej zásoby
nuansového vyjadrovania	• Tvorba slov odvodzovaním, skladaním.
Skratky a	
komunikacných zámerov	znacky.
3.2. Jasné vyjadrenie	• Interné prostriedky obohacovania
slovnej zásoby:	
komunikacného zámeru	neologizmy, odborné slová
prostredníctvom	• Externé prostriedky obohacovania
slovnej zásoby:	
korelácie lexikálnych a	lexikálne výpožicky
sémantických znalosti	• Sémantické kategórie: synonymá,
antonymá,	
so syntaktickými a	homonymá
morfologickými	• Rozdel'ovanie slov na slabiky
znalost'ami zo	Morfológia
súčasného spisovného	• Podstatné mená
jazyka	- Druh podstatných mien: všeobecné -
vlastné,	
3.3. Vedomé	konkrétne - abstraktné, životné -
neživotné,	
uplatňovanie pravidiel	hromadné - pomnožné
slovenského pravopisu	- Gramatické kategórie: rod, číslo, pád
za účelom správnej	- Sklonovacie vzory podstatných mien:
chlap,	
komunikácie	hrdina, dub, stroj, žena, ulica, dlan,
kost',	
3.4. Analýza jazykových	mesto, vysvedcenie, srdce, dievca
javov súčasného	Pravopis vlastných podstatných mien
spisovného jazyka	• Prídavné mená
prostredníctvom	- Druh prídavných mien
nadobudnutých znalostí	- Gramatické kategórie: rod, číslo, pád
z oblasti syntaxe,	- Sklonovacie vzory prídavných mien:
pekný, cudzí,	
morfológie, fonetiky,	otcov/matkin, páví
lexikológie a sémantiky	- Pravidelné a nepravidelné stupnovanie
prídavných	

		mien
		- Zhoda prídavného mena s podstatným
menom		• Slovesá
		- Gramatické kategórie: osoba, číslo,
cas, spôsob		- Casovanie slovies vo všetkých casoch a
		- Pomocné sloveso byť
spôsoboch		• Zámená
		- Druh zámen: osobné, prívlastnovacie,
ukazovacie,		opytovacie
		- Gramatické kategórie: rod, číslo, pád
		• Číslovky
		- Druh čísloviek: základné, radové
		- Gramatické kategórie: rod, číslo
		- Pravopis čísloviek
		• Príslovky
		- Príslovky miesta, času, spôsobu a
prícin		- Tvorenie prísloviek
		- Stupnovanie a pravopis prísloviek
		Veta - vetná syntax
		• Veta. Interpunkčné znamienka
		- Jednoduchá veta a rozvitá veta
		- Klasifikácia viet podľa obsahu,
zloženia a		clenitosti
		• Podmet
		- Vyjadrený podmet (jednoduchý a
viacnásobný),		nevyjadrený podmet
		• Prísudok: slovesný a neslovesný
(menný), zhoda		podmetus prísudkom
		• Prívlastok: zhodný a nezhodný
prívlastok		• Predmet: priamy a nepriamy predmet

	<ul style="list-style-type: none"> Príslovkové urcenie: miesta, casu, príčiny
	Súvetie - súvetná syntax
	<ul style="list-style-type: none"> Prirad'ovacie súvetie
prirad'ovacie	- Druhy prirad'ovacích súvetí: <ul style="list-style-type: none"> súvetie zlučovacie, prirad'ovacie súvetie stupnovacie, prirad'ovacie súvetie
vylucovacie a	odporovacie <ul style="list-style-type: none"> Pravopis prirad'ovacích súvetí
	<ul style="list-style-type: none"> Podrad'ovacie súvetie
vedl'ajšia	- Klasifikácia podrad'ovacích súvetí: <ul style="list-style-type: none"> veta prívlastková, vedl'ajšia veta vedl'ajšia veta príslovková miestna, casová, spôsobová a príčinná

4. Prejavovanie empatického kultúrneho a interkultúrneho správania

Špecifické ciele	Obsah
4.1. Vyjadrovanie osobný vlastného názoru na konkrétne tradície a hodnoty materskej kultúry alebo inej kultúry opísanej v precítaných knihách	<ul style="list-style-type: none"> Materinský jazyk - nevyhnutný zdroj pre rozvoj a obohatenie kultúrnej vybavenosti Slovenský jazyk a kultúra v Európe Empatia a otvorenosť. My a tí druhí.
4.2. Argumentovanie vlastných stanovísk o identifikovaných	

| vzoroch vo vlastnej |

| kultúre a v kultúre |

| iných národov |

ANEXA 7

PROGRAMA pentru EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a (începând din anul școlar 2020 - 2021)

DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA CROATĂ MATERNĂ București, 2020

Programa pentru disciplina **Limba și literatura croată maternă** pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (începând cu anul școlar 2020 - 2021)

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura croată maternă are, în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie pentru elevii care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă.

Prezenta programă vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii croate materne în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele din cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare aprobate prin [Ordinul](#) cu nr. 3393/28.02.2017.

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura croată maternă are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de motivare, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție) și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare. Prin sarcinile de lucru se urmărește atât înțelegerea unui text literar dat (identificarea unor trăsături ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, exprimarea unui punct de vedere privind

ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (motivarea apartenenței la o specie literară).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

- Prepoznavanje glavnih pojmova iz fonetike, rječnika, morfologije i sintakse;
- Njihova primjena u datom kontekstu;
- Morfosintakticka analiza određenih gramatičkih kategorija u datom tekstu;
- Motivacija uloge interpunkcije i reda rijeci u složenim recenicama;
- Određivanje korespondencije između djelova recenice zavisnog odnosa;
- Poštovanje norma književnog jezika u pismenom izražavanju;
- Prepoznavanje faza u stvaranju pismenih sastava i sažetka književnih tekstova;
- Pismeno izlaganje subjekta i momenta narativnog štiva date književne lektire;
- Prepoznavanje razlike između usmene i pisane književnosti;
- Izrada književnog komentara; karakterizacija književnih likova;
- Poštovanje norma književnog jezika u pismenom i usmenom izražavanju.

Sadržaj:

1. Fonetika: Jednacenje suglasnika po zvučnosti i mjestu tvorbe; Nepostojano "a"; Sibilizacija; Palatalizacija; Jotacija;

2. Rječnik: Podrijetlo rijeci; Porodica rijeci; Sinonimi; Antonimi; Homonimi; Tvorba rijeci izvođenjem; Tvorba rijeci prefiksacijom;

3. Morfologija: Promjenjive vrste rijeci: Imenice - značenje i uporaba padeža; Pridjevi - značenje, podjela, stupnjevanje; Zamjenice - značenje, podjela; Brojevi - značenje, podjela; Glagoli- značenje, glagolska vremena; **Nepromjenjive vrste rijeci:** prilozi, prijedlozi, veznici, usklici, cestice - značenje, uporaba;

4. Sintaksa: Nezavisno složene recenice; Zavisno složene recenice

Književna djela:

Ribar Palunko i njegova žena, Ivana Brlić-Mažuranić; **Orac Dragonja**, Vladimir Nazor; **Legenda o Veroniki Desničkoj**, narodna legenda;

Ona i ja, Zlatko Krilić; **Babina bilka**, hrvatska narodna pripovijetka; **Carobno zrcalo**, Michael Ende;

Zlatni ljudi, Jadranka Klepac; **Mali Uckarić**, Viktor Car Emin; **Voda**, Vladimir Nazor;

Pravda, Vladan Desnica; **Može li covjek**, Dragutin Tadijanovic; **Moj dom**, Silvije Strahimir Kranjcevic; **Oblak**, Dobriša Cesarić; **Alkar**, Dinko Šimunović; **Breza**, Slavko Kolar.

**PROGRAMA pentru EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a
(începând din anul școlar 2020 - 2021)**

**DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA ITALIANĂ MATERNĂ
București, 2020**

Programa pentru disciplina **Limba și literatura italiană maternă** pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (începând cu anul școlar 2020 - 2021)

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura italiană maternă are, în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie pentru elevii care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă.

Prezenta programă vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii italiene materne în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele din cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare aprobate prin [Ordinul](#) cu nr. 3393/28.02.2017.

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura italiană maternă are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de motivare, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție) și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare. Prin sarcinile de lucru se urmărește atât înțelegerea unui text literar dat (identificarea unor trăsături ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (motivarea apartenenței la o specie literară).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Tabelul de mai jos cuprinde atât competențele generale care vizează receptarea și redactarea mesajelor scrise din programa școlară, cât și detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate urmărite în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a la limba și literatura italiană maternă.

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare și nonliterare, în scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate
1.1.1. dovedirea logică și înțelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerințe date în textele studiate (epitetul, antiteză); cuvinte liric, în prima vedere; fabula; genuri și anunțul, dintr-un text;	- idei principale, idei secundare; ordinea logică a ideilor/a întâmplărilor cronologică a ideilor/a întâmplărilor - moduri de expunere (narațiune, descriere, monolog); - subiectul operei literare; - procedee de expresivitate artistică în studiate (figuri de stil: personificarea, comparația, repetiția, enumerația, - sensul propriu și sensul figurat al unor într-un context dat; - trăsăturile specifice genului epic și opere literare studiate sau în texte la vedere; - trăsături ale speciilor literare: mitul, - texte literare (aparținând diverselor specii studiate); texte nonliterare (texte publicitare, articolul de ziar/de revistă, știrea); - reperarea unor informații esențiale - completarea unui text lacunar;

		- recunoașterea secvențelor narative și
dialogate		
		dintr-un text;
		- recunoașterea de cuvinte și expresii noi
în text;		
		- utilizarea unui lexic diversificat
recurgând la		
		categoriile semantice studiate.
1.2.	sesizarea	Comunicarea scrisă
	corectitudinii	Organizarea textului scris. Părțile
componente ale		
	și a valorii	unei compuneri: introducerea, cuprinsul,
încheierea.		
	expresive a	Organizarea unui text propriu (rezumat,
	categoriilor	caracterizare de personaj).
	morfosintactice,	Ortografia și punctuația. Scrierea corectă
a		
	a mijloacelor de	cuvintelor. Consoanele duble, diftongii,
triftongii,		
	îmbogățire a	apostroful, trunchierea.
	vocabularului și	Contexte de realizare:
	a categoriilor	a) Scrierea funcțională: scrisoarea,
invitația. Fișa		
	semantice	de lectură. Completarea unor formulare
tipizate.		
	studiate, a	Conspectul.
	ortografiei și	b) Scrierea imaginativă: compuneri libere
de mici		
	punctuației	dimensiuni.
		c) Scrierea despre textul literar sau
nonliterar.		
		Povestirea scrisă a unor fragmente din
text.		
		Comentarea unor secvențe. Semnificația
titlului.		
		Personajul literar. Rezumatul unui text
științific.		
		Fonetică și ortografie:
		Aspecte fonetice specifice limbii italiene:
		pronunțarea vocalelor, a consoanelor
(consoanele s		
sce,		și z; consoanele duble), grupurile gli, gn,
		sci, ce, ci, ge, gi, ghe, ghi, diftongii și
		triftongii, eliziunea și apostroful.

			Lexic:
derivarea			Mijloace de îmbogățire a lexicului:
expresii			cu sufixe și prefixe; familii de cuvinte;
antonime,			idiomatice; cuvinte compuse; Sinonime,
sensul			cuvinte polisemantice; Sensul denotativ și
			conotativ al cuvintelor.
			Gramatică:
			1. Articolul: hotărât, nehotărât și
partitiv;			folosirea articolului cu numele proprii de
persoane.			Folosirea articolului cu numele proprii
geografice.			2. Substantivul: formarea femininului;
formarea			pluralului; substantive defective;
substantive cu			două forme de plural; substantive
colective;			substantive invariabile; substantive
defective de			singular/plural; substantive compuse.
			3. Adjectivul: formarea femininului
adjectivelor			calificative; poziția adjectivului
calificativ;			adjectivul demonstrativ; adjectivul posesiv
și			omiterea articolului în cazul posesivelor
care			însoțesc substantive indicând înrudirea;
adjectivul			nehotărât; gradele de comparație - forme
sintetice			(cele mai frecvente: buono, cattivo,
grande,			piccolo, alto, basso)
			4. Numeralul: cardinal (de la 1000 la
100.000);			
			ordinal (formarea); folosirea numeralului
ordinal;			distributiv; colectiv; multiplicativ.
			5. Pronumele personal în acuzativ cu și
fără			
			prepoziție; pronumele personal în dativ cu
și fără			
			prepoziție; pronumele relativ che, chi,
cui, il/la			
			quale, i/le quali; locul pronomelor
complemente în			

		grupurile verbale, propoziția asertivă și
		imperativă.
		6. Verbul: indicativul prezent al verbelor
regulate		și neregulate; perfectul compus al verbelor
		și neregulate; imperfectul verbelor
regulate		neregulate; perfectul simplu al verbelor
regulate și		neregulate (cele mai frecvente); viitorul
		viitorul anterior; condiționalul prezent și
regulate și		folosirea condiționalului; imperativul (tu,
		voi); folosirea imperativului cu pronumele
simplu și		politețe; conjunctivul prezent și trecut;
trecut;		concordanța timpurilor la modul indicativ;
		frazeologice (cominciare, inițiere, finire,
noi,		smettere).
de		7. Adverbul: formarea adverbelor din
		sufixul "-mente"; adverbele de loc și de
		mai frecvent utilizate); adverbe de
verbe		adverbe de mod; adverbe interogative;
		evaluare; locuțiuni adverbiale (cele mai
		frecvente).
		8. Conjuncția: conjuncțiile coordonatoare;
adjective cu		conjuncțiile subordonatoare: se, perché,
		cōsicché, benché nonostante, nel caso che;
timp (cele		conjuncționale (cele mai frecvente)
îndoială;		9. Prepoziția: folosirea celor mai uzuale
		- di, a, da, in, su, per, con, tra, fra;
adverbe de		articulate; locuțiuni prepoziționale (cele
		frecvente).
frecvente).		
		10. Interjecția: interjecții proprii - ah,
		ih, oh, ah, beh, uffa, ahime; interjecții
affinché,		- bravo, coraggio, avanti, via, su, forza,
locuțiuni		
prepoziții		
prepoziții		
mai		
eh,		
improprii		
guai,		

		peccato; locuțiuni - santo cielo, poveri
noi, miseri		noi etc.
1.3. identificarea		- elemente etice și culturale în texte
literare și		
	valorilor etice	nonliterare și exprimarea propriei
atitudini față de		și culturale
	și culturale	acestea.
	într-un text, cu	
	exprimarea	
	impresiilor și	
	preferințelor	

2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii italiene în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

Competențe specifice	Conținuturi asociate
2.1. redactarea simple:	- redactarea în scris de texte funcționale
	paragrafe pe subiecte din viața cotidiană,
mesaje,	scrisori personale;
	scopuri și
temă,	- redactarea de mesaje scurte pe o anumită
	urmărind un plan dat: pagină de jurnal
personal,	povestire, descriere;
	adaptându-le la
ținând	- realizarea de texte de mică întindere,
	seama de părțile componente ale unei
compuneri,	respectând categoriile semantice și
	comunicare
regulile	gramaticale studiate, folosind corect
	concretă
semnele	ortografice și de punctuație;
	- redarea în scris a unor informații
receptate prin	lectură;
	- cartea - obiect cultural: teoria
literară,	

			destinatarul mesajului, structura textului
			- descrierea obiectivă și subiectivă,
dialogul,			personajul (caracterizarea sumară - portret
fizic și			portret moral);
			- structura prozodică (rimă, ritm, vers,
strofă,			vers liber);
			- figurile de stil: personificarea,
comparația,			enumerarea, repetiția, epitetul, antiteza,
metafora;			- sensul de bază, sensul auxiliar; sensul
figurat;			- genuri și specii (genurile epic, liric și
			dramatic);
			- textul: texte literare aparținând
diverselor			genuri și specii și textul nonliterar
utilitar;			- redactare de mesaje, instrucțiuni;
			- completare de texte lacunare, rebus;
			- redactare de scrisori în registru
familiar;			- construirea unor scurte povestiri;
			- folosirea sinonimelor în scopul evitării
			repetițiilor;
			- diferențierea semnificației sinonimelor
în			contexte diferite;
			- folosirea corectă a părților de vorbire
flexibile			și neflexibile;
			- folosirea corectă a formelor verbale în
raport cu			cronologia faptelor relatate;
			- folosirea conectorilor adecvați;
			- folosirea unor construcții verbale
specifice			pentru a spori expresivitatea comunicării;
			- rezumare, substituire, transformare,
alegere			multiplă;

			- identificarea structurii textului
narativ;			
			- sesizarea schimbării semnificației unor
cuvinte în			funcție de context;
			- stabilirea relațiilor de sinonimie,
antonimie și			polisemie într-un text dat;
			- identificarea secvențelor într-un text
narativ;			
			- structurarea unui text în secvențe
distincte în			funcție de tipul acestuia (rezumat,
			caracterizare de
caracterizare de			personaj, scrisoare etc.).
<hr/>			
2.2.	utilizarea în		- elemente de lexic studiate în clasele a
V-a - a			
	redactarea unui		VIII-a; mijloace de îmbogățire a lexicului;
	text propriu a		- folosirea corectă a semnelor de
punctuație la			
	cunoștințelor de		nivelul propoziției și al frazei;
	lexic și de		- aplicarea adecvată a cunoștințelor de
morfologie			
	morfosintaxă,		în exprimarea scrisă corectă: articolul,
	folosind adecvat		substantivul, adjectivul, numeralul,
pronumele,			
	semnele		verbul, adverbul, conjuncția, prepoziția,
	ortografice și		interjecția.
	de punctuație		
<hr/>			
<hr/>			

Teme recomandate:

- Universul personal: gusturi și preferințe, activități școlare și în afara școlii, familia, prietenia, sentimente și emoții, sănătatea, jocul, timpul liber, vacanța;
- Universul adolescenței: stiluri de viață;
- Mediul înconjurător: viața la țară și oraș, natura (plante, animale, locuri și peisaje), ecologie;
- Progres și schimbare: obiecte și ustensile domestice, ocupații și profesii, invenții și descoperiri;
- Relații interpersonale: relații între tineri, corespondență și schimburi între școli, călătorii;
- Oameni și locuri: aspecte ale vieții citadine, obiective turistice și culturale, personalități importante;
- Obiceiuri și tradiții: mâncăruri specifice sărbătorilor tradiționale, activități specifice sărbătorilor tradiționale (reluare și îmbogățire);

- Incursiuni în lumea artei: personaje îndrăgite din cărți și filme;
- Universul cultural italian: trecut și prezent;
- Societatea informațională și mijloace de comunicare moderne: comunicarea nonverbală, publicitate și anunțuri în presă, radioul și televiziunea, internetul;
- Umorismul.

ANEXA 9

PROGRAMA pentru EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a (începând din anul școlar 2020 - 2021)

DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA RROMANI MATERNĂ București, 2020

Programa pentru disciplina **Limba și literatura rromani maternă** pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (începând cu anul școlar 2020 - 2021)

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura rromani maternă are, în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie pentru elevii care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă.

Programa, bazată pe modelul comunicativ-funcțional, recomandă valorificarea tuturor experiențelor de învățare ale elevilor, integrând cele trei dimensiuni ale educației (formală, nonformală și informală), ale căror interferențe favorizează dezvoltarea la elev a competențelor generale, prin intermediul celor specifice, aplicate la conținuturile propuse.

Prezenta programă vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii rromani materne în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele din cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare aprobate prin [Ordinul](#) cu nr. 3393/28.02.2017.

Programa de limba și literatura maternă rromani favorizează abordarea învățării din perspectivă inter- și transdisciplinară, urmărind:

- înțelegerea faptelor de limbă și a coerenței lor structurale, pornind de la mecanismele esențiale de generare a mesajului în comunicare orală și scrisă;
- asigurarea controlului asupra uzului comunicării lingvistice în activități de ascultare, vorbire, lectură și scriere, în raport cu norma limbii rromani în vigoare;
- cunoașterea și înțelegerea elementelor fundamentale de ordin lexical și gramatical, comune limbii rromani și altor limbi de contact, într-o viziune sincronă;

- dobândirea unor competențe de lectură pe care elevii să le poată folosi în contexte diverse de viață în școală și în afara ei;

- asumarea valorilor etice și a idealurilor umaniste naționale și europene, definitorii pentru omul modern, necesare propriei dezvoltări afective și morale, având ca reper modelul sociocultural contemporan.

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura rromani maternă are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de motivare, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție) și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare. Prin sarcinile de lucru se urmărește atât înțelegerea unui text literar dat (identificarea unor trăsături ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (motivarea apartenenței la o specie literară).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Tabelul de mai jos cuprinde atât competențele generale care vizează receptarea și redactarea mesajelor scrise din programa școlară, cât și detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate urmărite în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a la limba și literatura rromani maternă.

1. Receptarea și redactarea textului scris de diverse tipuri

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Prezentarea informațiilor și a intențiilor de comunicare din texte continue, discontinue și multimodale	Textul narativ literar - în proză <ul style="list-style-type: none">• Instanțele comunicării narative: autor, narator, personaje• Narațiunea la persoana a III-a și la persoana I• Momentele subiectului/etapele acțiunii. Ideii secundare. Planul dezvoltat de idei
	- Textul narativ nonliterar

		- Textul descriptiv literar
		- Strategii de comprehensiune: reflecții
asupra		limbajului și a structurii textelor de tip
narativ,		descriptiv, dialogat; discuții pe marginea
textelor		citite
		- Strategii de interpretare: interpretarea
		limbajului figurat (epitetul, enumerația)
		Textul epic
		Narativul literar. Personajul. Mijloace
		de caracterizare
		Textul dramatic și arta spectacolului
		- Autor, personaj dramatic
		- Rolul indicațiilor scenice
		- Rolul dialogului
		- Actori, decor, costume, lumini, muzică
		- Dialogul - în textul scris și în
spectacol		- Dialogul în textul nonliterar (interviul)
		Textul liric
		Versificație: rimă, strofă, măsură
versurilor,		ritmul (intuitiv)
		Exprimarea emoțiilor și a sentimentelor
		- Strategii de comprehensiune: reflecții
asupra		limbajului și a structurii textelor de tip
epic,		liric, dramatic
		- Strategii de interpretare: discuții pe
marginea		textelor citite, interpretarea limbajului
figurat		(repetiția, metafora, aliterația,
hiperbola,		

	- Transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă.
dintr-un	- Expansiunea sau contragerea unei secvențe text narativ sau descriptiv.
citite,	- Comentarea unor pasaje din textele
frică).	descrierea unei emoții (bucurie, uimire,
secvență a	- Caracterizarea personajului pe baza unor trăsături definitorii extrase dintr-o textului.
pozitiv sau	- Caracterizarea unui personaj principal negativ.
pozitiv sau	- Caracterizarea unui personaj secundar negativ.
în textul	- Tipare textuale de structurare a ideilor: comparație, analogie, ordinea argumentelor argumentativ
	- Prezentarea textului: grafica textului ca modalitate de a capta atenția publicului
	- Etica redactării: originalitate

2. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

Competențe specifice	Conținuturi
2.1. Folosirea ale achizițiilor privind structuri morfosintactice genitiv, complexe ale limbii	- Substantivul - categoriile gramaticale acestuia: gen (masculin și feminin), număr (singular și plural), determinare (articol) și cele șapte cazuri (nominativ, acuzativ, dativ, ablativ, sociativ-instrumental și vocativ).

rromani literare	Flexiunea nominală
pentru înțelegere	- Adjectivul - tipurile acestuia (buxle și
tang),	
corectă și exprimare	gradele de comparație ale adjectivului.
Realizări	
nuanțată a	ale atributului: prin adjectiv, pronume,
numeral	
intențiilor	- Topica în propoziție. Norme de punctuație
comunicative	- Verbul - modurile personale și
nepersonale.	
	Distincția între verbele tematice și
verbele	
	atematice. Posibilități combinatorii ale
verbului.	
	Pronumele - tipurile și declinarea
(pronumele	
	personal/i 3enutni sarnavni, pronumele
	interogativ-relativ/i puchutni-phandutni
sarnavni,	
	pronumele posesiv/i posesivo sarnavni,
pronumele	
	refelexiv/i refleksivo sarnavni, pronumele
	demonstrativ/i sikavutni sarnavni,
pronumele	
	nehotărât/i nisavutni sarnavni și pronumele
negativ/	
	i negativo sarnavni
	- Folosirea corectă a pronomelor și a
adjectivelor	
	pronominale: interogativ, relativ și
nehotărât	
	- Pronumele posesiv și exprimarea posesiei
sau	
	marcarea lipsei posesiei în construcții
verbale	
	posesive (prezent, imperfect și perfect)
	- Posibilități combinatorii ale pronomelor
și ale	
	adjectivelor pronominale
	- Topica adjectivului (antepus
substantivului).	
	Acordul adjectivului cu substantivul.
Adjectivul	
	provenit din participiu. Posibilități
combinatorii	
	ale adjectivului
	- Numeralul. Tipuri de numeral (cardinal,
ordinal,	
	colectiv, distributiv, adverbial).
Posibilități	
	combinatorii ale numeralului și declinarea
acestuia	

lexical	<ul style="list-style-type: none"> - Prepoziția (după origine, după conținutul și după formă - tipurile) - Interjecția (simple și compuse). Rolul și expresivitatea interjecției - Predicatul verbal și predicatul nominal - Subiectul - Atributul - Complementul - Construcții sintactice: <ul style="list-style-type: none"> • construcții active/construcții pasive cu a fi • construcții impersonale • construcții cu pronume reflexive • construcții incidente • construcții concesive și condiționale - Enunțuri eliptice. Norme de punctuație - Apoziția. Norme de punctuație - Fraza. Subordonarea prin conjuncții și pronume și adverbe relative. Norme de punctuație
verbul	
prin punctuație	<ul style="list-style-type: none"> - Realizări propoziționale ale unor funcții sintactice: atributiva, completiva directă, completiva indirectă, circumstanțiala de loc, de timp, de mod, cauzala, finala

2.2. Analizarea elementelor de bază a dinamicii a limbii, și prin utilizarea achizițiilor de lexic și semantică	Vocabular
	<ul style="list-style-type: none"> - Structura cuvântului: Cuvântul, unitate vocabularului; Cuvântul și contextul; forma sensul cuvintelor - Categoriile semantice: sinonime, antonime - Mijloace interne de îmbogățire a vocabularului:

cuvânt	derivarea, compunerea; cuvânt de bază și
	derivat, conversiunea
vocabularului;	- Mijloacele externe de îmbogățire a
	împrumuturile lexicale
cuvinte	- Îmbinări libere de cuvinte, locuțiuni,
	compuse
	- Familia lexicală
	- Câmpul lexical
	Variație stilistică
limba	- Selecție lexicală în limba vorbită și în
	scrisă
	- Termeni științifici
	- Variații dialectale ale limbii
	- Variații de registru. Jargonul, argoul.
Limbaaj	colocvial, limbaaj cultivat

2.3. Valorificarea	Ortoepie și ortografie
relației dintre	- Alfabetul limbii române. Ordonarea
cuvintelor	după criteriul alfabetic. Dicționarul.
normă, abatere și uz	dicționar
Articolul de	
în adecvarea	- Tipuri de sunete: Vocală. Consoană
strategiilor	
individuale de	- Semivocală. Accentul. Silaba
comunicare	- Grupurile vocalice
	- Despărțirea în silabe
origine	- Scrierea și pronunția cuvintelor de
limbii române	străină, conținând foneme nespecifice

**PROGRAMA pentru EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU
ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a
(începând din anul școlar 2020 - 2021)**

**DISCIPLINA LIMBA ȘI LITERATURA UCRAINEANĂ MATERNĂ
București, 2020**

Programa pentru disciplina **Limba și literatura ucraineană maternă** pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (începând cu anul școlar 2020 - 2021)

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba și literatura ucraineană maternă are, în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie pentru elevii care au urmat cursurile gimnaziale în limba maternă.

Prezenta programă vizează evaluarea competențelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare, în scopuri diverse, de exprimare scrisă și de utilizare corectă și adecvată a limbii ucrainene materne în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competențele de evaluat sunt ansambluri de cunoștințe, deprinderi și atitudini formate în clasele a V-a - a VIII-a, subiectele din cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a vor evalua atât competențele specifice, cât și conținuturile asociate acestora, conform programei școlare aprobate prin [Ordinul](#) cu nr. 3393/28.02.2017.

Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a la disciplina limba și literatura ucraineană maternă are în vedere viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcțională și aplicativă a elementelor de construcție a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor și pe utilizarea lor corectă și adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciții de tip analitic (de recunoaștere, de motivare, de diferențiere) și de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcție) și de evidențiere a aspectelor ortografice și de punctuație, în situațiile care impun o asemenea abordare. Prin sarcinile de lucru se urmărește atât înțelegerea unui text literar dat (identificarea unor trăsături ale textului și exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum și redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvențe, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competențelor de redactare a unor texte argumentative (motivarea apartenenței la o specie literară).

II. COMPETENȚE DE EVALUAT

Tabelul de mai jos cuprinde atât competențele generale care vizează receptarea și redactarea mesajelor scrise din programa școlară, cât și detalierile lor în competențele specifice și conținuturile asociate urmărite în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a la limba și literatura ucraineană maternă.

1. Receptarea textului scris de diverse tipuri

Competențe specifice	Conținuturi
1. Identificarea narativ, informațiilor importante din texte continue, discontinue și multimodale	<ul style="list-style-type: none">• Tipare textuale de structurare a ideilor: descriptiv- Cuvinte-cheie, idee principală, temă- Planul simplu de idei. Textul narativ- Textul narativ literar
2. Identificarea temei și a ideilor principale din texte diverse	<ul style="list-style-type: none">• Coordonatele lumii ficționale: acțiune, timp, spațiu• Analiza coordonatelor textului: analiza acțiunii- Textul narativ nonliterar- Textul narativ- Textul descriptiv (literar/nonliterar)- Textul explicativ (aplicativ)- Figuri de stil: personificarea, comparația• Narativul literar. Personajul. Mijloace de caracterizare- Dialogul în textul scris- Textul liric. Imnul- Versificație. Rima. Ritmul- Elemente de limbaj poetic- Figuri de stil: personificarea, metafora,

	repetiția, enumerația
	- Descrierea în poezie și proza (portretul)
acțiunii,	• Structura textului narativ (logica timpul și spațiul narațiunii)
	- Structura textului descriptiv
	- Structuri în textele epice și lirice
	• Discursul epic. Discursul liric
(explicativ,	- Texte care combină diverse tipuri
argumentativ)	narativ, descriptiv, dialogat,
relațiile	- Textul epic: momentele subiectului, dintre personaje, procedee de expresivitate artistică
Compoziția	- Textul liric: temă, motive, eul liric. textului. Limbajul poetic
	- Figuri de stil:
invocația/interogația/exclamația	retorică, inversiunea, repetiția
	- Forme strofice. Măsura versurilor
	- Textul umoristic. Anecdota/Gluma
literar	- Valori etice și culturale în textul
două sau	- Strategii de comprehensiune: compararea a mai multe texte sub aspectul conținutului
și al	structurii; argumentarea punctelor de
vedere pe	marginea textelor citite; interpretări
multiple	

2. Redactarea textului scris de diverse tipuri

Competențe specifice	Conținuturi
Redactarea unui text	• Etapele scrierii: generarea ideilor, planificare,

scurt pe teme	scriere:
familiare, având în	- descoperirea unor subiecte din universul
familiar	
vedere etapele	- restrângerea unor teme la aspecte
particulare	
procesului de scriere	- încadrarea în subiect
și structurile	• Prezentarea textului: așezarea în pagină:
specifice, pentru a	- Planul simplu de idei
comunica idei și	- Părțile textului: introducere, cuprins,
încheiere;	
informații sau pentru	paragrafe
a relata experiențe	• Stil: corectitudine gramaticală,
respectarea	
trăite sau imaginate	convențiilor ortografice și de punctuație

3. Utilizarea corectă, adecvată și eficientă a limbii în procesul comunicării orale și scrise

Competențe specifice	Conținuturi
1. Aplicarea	• Ortoepie și ortografie
conștientă a	- Alfabetul limbii ucrainene. Ordonarea
cuvintelor	
achizițiilor lexicale	după criteriul alfabetic. Dicționarul.
Articolul de	
și semantice de bază,	dicționar
din limba ucraineană	- Tipuri de sunete: Vocala. Consoana
standard, pentru	- Semnul moale. Înmuiera consoanelor
exprimarea corectă a	- Sunete iotate; Accentul; Silaba;
Apostroful	
intenției	- Corespondența sunet-literă (redarea
aceluiași	
comunicative	sunet prin litere diferite; sunete diferite
redate	
	prin aceeași literă)
	- Scrierea și pronunția cuvintelor care
conțin	
	foneme specifice limbii ucrainene
	• Vocabular
	- Structura cuvântului. Cuvântul, unitate
de bază a	

		vocabularului; Cuvântul și contextul; forma
și		
		sensul cuvintelor. Categori semantice:
sinonime,		
		antonime
		- Cuvintele moștenite și cuvintele
împrumutate.		
		Limba literară, limba populară, limba
vorbită, limba		
		scrisă. Neologismele. Regionalismele.
Mijloacele de		
		îmbogățire a vocabularului: interne și
externe.		
		Familia de cuvinte. Cuvintele
polisemantice.		
		Polisemia în raporturile ei cu omonimia.
Variație		
		stilistică
		- Variații de registru
		- Construcția frazei în limba vorbită și în
limba		
		scrisă
		- Organizarea coerentă a textului:
sucesiunea		
		ideilor, folosirea corectă a timpurilor
verbale		

2. Folosirea		Gramatica
achizițiilor privind		- Enunțul. Punctuația
structuri		- Propoziția simplă. Propoziția dezvoltată
morfosintactice		- Propoziția afirmativă. Propoziția
negativă		
complexe ale limbii		- Enunțuri asertive, interogative,
exclamative		
ucrainene literare		- Verbul (flexiunea verbului în raport cu
numărul,		
pentru înțelegere		persoana, modul și timpul). Moduri verbale:
corectă și exprimare		indicativul, condițional-optativul,
imperativul și		
nuanțată a		infinitivul.
intențiilor		- Substantivul: genul, numărul, cazurile.
Tipuri de		
comunicative		substantive: comun, propriu, însuflețit,
3. Aplicarea		neînsuflețit.
achizițiilor		- Prepoziția
lingvistice pentru		- Pronumele. Clasificarea pronumelui.
(Flexiunea		

înțelegerea și	pronomelui personal în raport cu persoana,
numărul,	
producerea unor texte	genul, cazul)
diverse	- Adjectivul. Clasificarea adjectivelor.
Acordul	
4. Raportarea	substantivului cu adjectivul.
conștientă la normă	- Numeralul. Clasificarea numeralelor.
în exprimarea	• Noțiuni de sintaxă
intenției de	- Sintaxa propoziției
comunicare, din	- Predicatul. Predicatul verbal și cel
nominal	
perspectiva	- Subiectul. Subiectul exprimat și cel
neexprimat	
morfosintactică,	- Atributul. Tipurile de atribute în limba
fonetică și lexicală	ucraineană
	- Complementul. Complementul circumstanțial
de loc,	
	de timp, de mod, de cauză. Complementul
direct.	
	Complementul indirect
	- Părțile de vorbire neflexibile: adverbul,
	prepoziția, conjuncția, particula,
interjecția	

4. Manifestarea unui comportament empatic cultural și intercultural

Competențe specifice	Conținuturi
1. Exprimarea unui	• Carte și cultură: elemente de cultură
slavonă în	
punct de vedere față	cultura ucraineană
de anumite tradiții	- Limba maternă - sursă esențială pentru
dezvoltarea	
și valori ale	personală și pentru îmbogățirea bagajului
cultural	
culturii naționale	- Identitate personală; identitate
națională;	
sau ale unei alte	diversitate culturală și lingvistică
culturi, descrise în	• Valori estetice și morale în creațiile
literare	
cărțile citite	(binele, adevărul, frumosul, ținutul natal,
patrie	

2. Argumentarea unui	și popor)
punct de vedere	- Empatie și deschidere. Noi și ceilalți
privitor la tiparele	- Valori culturale ucrainene în context european/
identificate în	mondial
cultura proprie și în	
cultura altor popoare	

Texte:

Pro sebe, Dolya, Meni trynadtsyaty mynalo, **Taras Shevchenko**

Batko ta syn, **Petro Hulak-Artemovskyy**

Vovk i Kit, **Leonid Hlibov**

Mykoli stalo lehshe, Petryk i Pavlyk, Pozbyray yiyi sl'ozy, Serhiykova kvitka, Syniy olivets, **Vasyl' Sukhomlyns'kyy**

Z kazochky dyadka Leva, Leliya, Pisenka vesnyanoyi vody, Uzhe vesnyane sontse pryplikaye, Vyshenky, Lito krasneye mynulo, **Lesya Ukrayinka**

Hrymyt'l Blahodatna pora nastupaye..., Hriye sonechko!, Zemle, moya vseplodyushchaya, Malyy Myron, **Ivan Franko**

Molytva, **Maria Ciubica**

SHKIL'NI USMISHKY **Pavlo Hal'chenko**

Konyk-strybunets, Lebid, Shchuka i Rak, **Leonid Ivanovych Hlibov**

Krasne pysannya, **Ivan Franko**

Sestra, **Marko Vovchok**

V ODESINA PRYVOZI, Humoresky Stepana Oliynyka dlya ditey

Zhenya i Syn'ko, **Viktor Blyznets**

I zolotoyi y dorohoyi, **Taras Shevchenko**

Malenkyy hrishnyk, **Mykhaylo Kotsyubynskyy**

Dialoh u prerodi, **Maria Ciubica**

Ridna mova, **Ilarion Hrabovycj**

Nadia, **Lesia Ucrainka**

Dva koliory, **D. Pavlycjko**

Dva syny, **Marko Vovciok**

Hreteva skiljna nauka, **Ivan Franko**

Kupovanyj rozum, **H. Kvitka-Osnovianenko**

Mova, **Maksym Rylskij**

Davnia Vesna..., **Lesia Uckrainka**

Dobryj zarobok, **Ivan Franko**

PROGRAMA pentru EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a

DISCIPLINA MATEMATICĂ

București, 2020

Programa pentru disciplina **Matematică** pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a (începând cu anul școlar 2020 - 2021)

PROGRAMA PENTRU EVALUAREA NAȚIONALĂ PENTRU ABSOLVENȚII CLASEI a VIII-a MATEMATICĂ

Prezenta programă este realizată în conformitate cu prevederile [Programei](#) școlare pentru disciplina matematică, clasele a V-a - a VIII-a, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017.

Subiectele de matematică pentru Evaluarea Națională pentru absolvenții clasei a VIII-a evaluează competențele formate/dezvoltate pe parcursul învățământului gimnazial și se elaborează în baza prezentei programe.

Matematica are statut de disciplină obligatorie în cadrul Evaluării Naționale pentru absolvenții clasei a VIII-a.

COMPETENȚELE GENERALE ALE DISCIPLINEI ȘI COMPETENȚELE SPECIFICE CARE VOR FI EVALUATE ȘI CONȚINUTURILE ASOCIATE

Competențele generale (CG) și competențele specifice (CS)

CG1. Identificarea unor date, mărimi și relații matematice, în contextul în care acestea apar

V.CS1.1. Identificarea numerelor naturale în contexte variate

V.CS1.2. Identificarea fracțiilor ordinare sau zecimale în contexte variate

V.CS1.3. Identificarea noțiunilor geometrice elementare și a unităților de măsură în diferite contexte

VI.CS1.1. Identificarea unor noțiuni specifice mulțimilor și relației de divizibilitate în \mathbb{N}

VI.CS1.2. Identificarea rapoartelor, proporțiilor și a mărimilor direct sau invers proporționale

VI.CS1.3. Identificarea caracteristicilor numerelor întregi în contexte variate

VI.CS1.4. Recunoașterea fracțiilor echivalente, a fracțiilor ireductibile și a formelor de scriere a unui număr rațional

VI.CS1.5. Recunoașterea unor figuri geometrice plane (drepte, unghiuri, cercuri, arce de cerc) în configurații date

VI.CS1.6. Recunoașterea unor elemente de geometrie plană asociate noțiunii de triunghi

VII.CS1.1. Identificarea numerelor aparținând diferitelor submulțimi ale lui \mathbb{R}
VII.CS1.2. Identificarea unei situații date rezolvabile prin ecuații sau sisteme de ecuații liniare

VII.CS1.3. Identificarea unor informații din tabele, grafice și diagrame

VII.CS1.4. Identificarea patruleterelor particulare în configurații geometrice date

VII.CS1.5. Identificarea elementelor cercului și/sau poligoanelor regulate în configurații geometrice date

VII.CS1.6. Identificarea triunghiurilor asemenea în configurații geometrice date

VII.CS1.7. Recunoașterea elementelor unui triunghi dreptunghic într-o configurație geometrică dată

VIII.CS1.1. Recunoașterea apartenenței unui număr real la o mulțime

VIII.CS1.2. Identificarea componentelor unei expresii algebrice

VIII.CS1.3. Identificarea unor dependențe funcționale în diferite situații date

VIII.CS1.4. Identificarea unor figuri plane sau a unor elemente caracteristice acestora în configurații spațiale date

VIII.CS1.5. Identificarea corpurilor geometrice și a elementelor metrice necesare pentru calcularea ariei sau a volumului acestora

CG2. Prelucrarea unor date matematice de tip cantitativ, calitativ, structural, cuprinse în diverse surse informaționale

V.CS2.1. Efectuarea de calcule cu numere naturale folosind operațiile aritmetice și proprietățile acestora

V.CS2.2. Efectuarea de calcule cu fracții folosind proprietăți ale operațiilor aritmetice

V.CS2.3. Utilizarea instrumentelor geometrice pentru a măsura sau pentru a construi configurații geometrice

VI.CS2.1. Evidențierea în exemple a relațiilor de apartenență, de incluziune, de egalitate și a criteriilor de divizibilitate cu 2, 5, 10^n , 3 și 9 în \mathbb{N}

VI.CS2.2. Prelucrarea cantitativă a unor date utilizând rapoarte și proporții pentru organizarea de date

VI.CS2.3. Utilizarea operațiilor cu numere întregi pentru rezolvarea ecuațiilor și inecuațiilor

VI.CS2.4. Aplicarea regulilor de calcul cu numere raționale pentru rezolvarea ecuațiilor de tipul: $x + a = b$, $x \cdot a = b$, $x : a = b$, (a diferit de 0), $ax + b = c$, unde a , b și c sunt numere raționale

VI.CS2.5. Recunoașterea coliniarității unor puncte, a faptului că două unghiuri sunt opuse la vârf, adiacente, complementare sau suplementare și a paralelismului sau perpendicularității a două drepte

VI.CS2.6. Calcularea unor lungimi de segmente, măsuri de unghiuri în contextul geometriei triunghiului

VII.CS2.1. Aplicarea regulilor de calcul pentru estimarea și aproximarea numerelor reale

VII.CS2.2. Utilizarea regulilor de calcul cu numere reale pentru verificarea soluțiilor unor ecuații sau sisteme de ecuații liniare

VII.CS2.3. Prelucrarea unor date sub formă de tabele, grafice sau diagrame în vederea înregistrării, reprezentării și prezentării acestora

VII.CS2.4. Descrierea patruleterelor utilizând definiții și proprietăți ale acestora, în configurații geometrice date

VII.CS2.5. Descrierea proprietăților cercului și ale poligoanelor regulate înscrise într-un cerc

VII.CS2.6. Stabilirea relației de asemănare între triunghiuri

VII.CS2.7. Aplicarea relațiilor metrice într-un triunghi dreptunghic pentru determinarea unor elemente ale acestuia

VIII.CS2.1. Efectuarea unor operații cu intervale numerice reprezentate pe axa numerelor sau cu mulțimi definite printr-o proprietate a elementelor ei

VIII.CS2.2. Aplicarea unor reguli de calcul cu numere reale exprimate prin litere

VIII.CS2.3. Descrierea unei dependențe funcționale într-o situație dată, folosind diagrame, tabele sau formule

VIII.CS2.4. Reprezentarea, prin desen sau prin modele, a unor configurații spațiale date

VIII.CS2.5. Prelucrarea unor date caracteristice ale corpurilor geometrice studiate în vederea calculării unor elemente ale acestora

CG3. Utilizarea conceptelor și a algoritmilor specifici în diverse contexte matematice

V.CS3.1. Utilizarea regulilor de calcul pentru efectuarea operațiilor cu numere naturale și pentru divizibilitate

V.CS3.2. Utilizarea de algoritmi pentru efectuarea operațiilor cu fracții ordinare sau zecimale

V.CS3.3. Determinarea perimetrelor, a ariilor (pătrat, dreptunghi) și a volumelor (cub, paralelipiped dreptunghic) și exprimarea acestora în unități de măsură corespunzătoare

VI.CS3.1. Utilizarea unor modalități adecvate de reprezentare a mulțimilor și de determinare a c.m.m.d.c. și a c.m.m.m.c.

VI.CS3.2. Aplicarea unor metode specifice de rezolvare a problemelor în care intervin rapoarte, proporții și mărimi direct/invers proporționale

VI.CS3.3. Aplicarea regulilor de calcul și folosirea parantezelor în efectuarea operațiilor cu numere întregi

VI.CS3.4. Utilizarea proprietăților operațiilor pentru compararea și efectuarea calculelor cu numere raționale

VI.CS3.5. Utilizarea unor proprietăți referitoare la distanțe, drepte, unghiuri, cerc pentru realizarea unor construcții geometrice

VI.CS3.6. Utilizarea criteriilor de congruență și a proprietăților unor triunghiuri particulare pentru determinarea caracteristicilor unei configurații geometrice

VII.CS3.1. Utilizarea unor algoritmi și a proprietăților operațiilor în efectuarea unor calcule cu numere reale

VII.CS3.2. Utilizarea transformărilor echivalente în rezolvarea unor ecuații și sisteme de ecuații liniare

VII.CS3.3. Alegerea metodei adecvate de reprezentare a problemelor în care intervin dependențe funcționale și reprezentări ale acestora

VII.CS3.4. Utilizarea proprietăților patrulaterelor în rezolvarea unor probleme

VII.CS3.5. Utilizarea proprietăților cercului în rezolvarea de probleme

VII.CS3.6. Utilizarea asemănării triunghiurilor în configurații geometrice date pentru determinarea de lungimi, măsuri și arii

VII.CS3.7. Deducerea relațiilor metrice într-un triunghi dreptunghic

VIII.CS3.1. Utilizarea unor procedee matematice pentru operații cu intervale și rezolvarea inecuațiilor în \mathbb{R}

VIII.CS3.2. Utilizarea formulelor de calcul prescurtat și a unor algoritmi pentru rezolvarea ecuațiilor și a inecuațiilor

VIII.CS3.3. Reprezentarea în diverse moduri a unor funcții cu scopul caracterizării acestora

VIII.CS3.4. Folosirea unor proprietăți de paralelism sau perpendicularitate pentru analizarea pozițiilor relative ale dreptelor și planelor

VIII.CS3.5. Alegerea metodei adecvate pentru calcularea unor caracteristici numerice ale corpurilor geometrice

CG4. Exprimarea în limbajul specific matematicii a informațiilor, concluziilor și demersurilor de rezolvare pentru o situație dată

V.CS4.1. Exprimarea în limbaj matematic a unor proprietăți referitoare la comparări, aproximări, estimări și ale operațiilor cu numere naturale

VI.CS4.1. Exprimarea în limbaj matematic a unor situații concrete care se pot descrie utilizând mulțimile și divizibilitatea în \mathbb{N}

VII.CS4.1. Folosirea terminologiei aferente noțiunii de număr real (semn, modul, opus, invers)

VIII.CS4.1. Folosirea terminologiei aferente noțiunilor de mulțime, de interval numeric și de inecuații

V.CS4.2. Utilizarea limbajului specific fracțiilor/procentelor în situații date

VI.CS4.2. Exprimarea în limbaj matematic a relațiilor și a mărimilor care apar în probleme cu rapoarte, proporții și mărimi direct sau invers proporționale

VII.CS4.2. Redactarea rezolvării ecuațiilor și sistemelor de ecuații liniare

VIII.CS4.2. Exprimarea matematică a unor situații concrete prin calcul algebric

V.CS4.3. Transpunerea în limbaj specific a unor probleme practice referitoare la perimetre, arii, volume, utilizând transformarea convenabilă a unităților de măsură

VI.CS4.3. Redactarea etapelor de rezolvare a ecuațiilor și a inecuațiilor studiate în mulțimea numerelor întregi

VII.CS4.3. Descrierea în limbajul specific matematicii a unor elemente de organizare a datelor

VIII.CS4.3. Utilizarea unui limbaj specific pentru formularea unor opinii referitoare la diferite dependențe funcționale

VI.CS4.4. Redactarea etapelor de rezolvare a unor probleme, folosind operații în mulțimea numerelor raționale

VII.CS4.4. Exprimarea în limbaj geometric a noțiunilor legate de patrulater

VIII.CS4.4. Descrierea în limbaj matematic a elementelor unei configurații geometrice

VI.CS4.5. Exprimarea, prin reprezentări geometrice sau în limbaj specific matematic, a noțiunilor legate de dreaptă, unghi și cerc

VII.CS4.5. Exprimarea proprietăților cercului și ale poligoanelor în limbaj matematic

VIII.CS4.5. Utilizarea unor termeni și expresii specifice pentru descrierea proprietăților figurilor și corpurilor geometrice

VI.CS4.6. Exprimarea în limbaj geometric simbolic și figurativ a caracteristicilor triunghiurilor și ale liniilor importante în triunghi

VII.CS4.6. Exprimarea în limbaj matematic a proprietăților unor figuri geometrice folosind asemănarea

VII.CS4.7. Exprimarea în limbaj matematic a relațiilor dintre elementele unui triunghi dreptunghic

CG5. Analizarea caracteristicilor matematice ale unei situații date

V.CS5.1. Analizarea unor situații date în care intervin numere naturale pentru a estima sau pentru a verifica validitatea unor calcule

V.CS5.2. Analizarea unor situații date în care intervin fracții pentru a estima sau pentru a verifica validitatea unor calcule

V.CS5.3. Interpretarea prin recunoașterea elementelor, a măsurilor lor și a relațiilor dintre ele, a unei configurații geometrice dintr-o problemă dată

VI.CS5.1. Analizarea unor situații date în contextul mulțimilor și al divizibilității în \mathbb{N}

VI.CS5.2. Analizarea unor situații practice cu ajutorul rapoartelor, proporțiilor și a colecțiilor de date

VI.CS5.3. Interpretarea unor date din probleme care se rezolvă utilizând numerele întregi

VI.CS5.4. Determinarea unor metode eficiente în efectuarea calculelor cu numere raționale

VI.CS5.5. Analizarea seturilor de date numerice sau a reprezentărilor geometrice în vederea optimizării calculelor cu lungimi de segmente, distanțe, măsuri de unghiuri și de arce de cerc

VI.CS5.6. Analizarea unor construcții geometrice în vederea evidențierii unor proprietăți ale triunghiurilor

VII.CS5.1. Elaborarea de strategii pentru rezolvarea unor probleme cu numere reale

VII.CS5.2. Stabilirea unor metode de rezolvare a ecuațiilor sau a sistemelor de ecuații liniare

VII.CS5.3. Analizarea unor situații practice prin elemente de organizare a datelor

VII.CS5.4. Alegerea reprezentărilor geometrice adecvate în vederea optimizării calculării unor lungimi de segmente, a unor măsuri de unghiuri și a unor arii

VII.CS5.5. Interpretarea unor proprietăți ale cercului și ale poligoanelor regulate folosind reprezentări geometrice

VII.CS5.6. Interpretarea asemănării triunghiurilor în configurații geometrice

VII.CS5.7. Interpretarea unor relații metrice între elementele unui triunghi dreptunghic

VIII.CS5.1. Interpretarea unei situații date utilizând intervale și inecuații

VIII.CS5.2. Interpretarea unei situații date utilizând calcul algebric

VIII.CS5.3. Analizarea unor funcții în context intra și interdisciplinar

VIII.CS5.4. Alegerea reprezentărilor geometrice adecvate în vederea descrierii unor configurații spațiale și a calculării unor elemente metrice

VIII.CS5.5. Analizarea condițiilor necesare pentru ca o configurație geometrică spațială să verifice anumite cerințe date

CG6. Modelarea matematică a unei situații date, prin integrarea achizițiilor din diferite domenii

V.CS6.1. Modelarea matematică, folosind numere naturale, a unei situații date, rezolvarea problemei obținute prin metode aritmetice și interpretarea rezultatului

V.CS6.2. Reprezentarea matematică, folosind fracțiile, a unei situații date, în context intra și interdisciplinar (geografie, fizică, economie etc.)

V.CS6.3. Analizarea unor probleme practice care includ elemente de geometrie studiate, cu referire la unități de măsură și la interpretarea rezultatelor

VI.CS6.1. Transpunerea, în limbaj matematic, a unor situații date utilizând mulțimi, operații cu mulțimi și divizibilitatea în N

VI.CS6.2. Modelarea matematică a unei situații date în care intervin rapoarte, proporții și mărimi direct sau invers proporționale

VI.CS6.3. Transpunerea, în limbaj algebric, a unei situații date, rezolvarea ecuației sau inecuației obținute și interpretarea rezultatului

VI.CS6.4. Interpretarea matematică a unor probleme practice prin utilizarea operațiilor cu numere raționale

VI.CS6.5. Interpretarea informațiilor conținute în reprezentări geometrice pentru determinarea unor lungimi de segmente, distanțe și a unor măsuri de unghiuri/arce de cerc

VI.CS6.6. Transpunerea, în limbaj specific, a unei situații date legate de geometria triunghiului, rezolvarea problemei obținute și interpretarea rezultatului

VII.CS6.1. Modelarea matematică a unor situații practice care implică operații cu numere reale

VII.CS6.2. Transpunerea matematică a unor situații date, utilizând ecuații și/sau sisteme de ecuații liniare

VII.CS6.3. Transpunerea unei situații date într-o reprezentare adecvată (text, formulă, diagramă, grafic)

VII.CS6.4. Modelarea unor situații date prin reprezentări geometrice cu patrulatere

VII.CS6.5. Modelarea matematică a unor situații practice în care intervin poligoane regulate sau cercuri

VII.CS6.6. Implementarea unei strategii pentru rezolvarea unor situații date, utilizând asemănarea triunghiurilor

VII.CS6.7. Implementarea unei strategii pentru rezolvarea unor situații date, utilizând relații metrice în triunghiul dreptunghic

VIII.CS6.1. Rezolvarea unor situații date, utilizând intervale numerice sau inecuații

VIII.CS6.2. Interpretarea matematică a unor probleme practice prin utilizarea ecuațiilor sau a formulelor de calcul prescurtat

VIII.CS6.3. Modelarea cu ajutorul funcțiilor a unor fenomene din viața reală

VIII.CS6.4. Modelarea unor situații practice în limbaj geometric, utilizând configurații spațiale

VIII.CS6.5. Interpretarea informațiilor referitoare la distanțe, arii și volume după modelarea printr-o configurație spațială a unei situații date din cotidian

Conținuturi asociate

Domeniul de conținut: Mulțimi. Numere

Subdomeniul: Mulțimi

- Descriere, notații, reprezentări; mulțimi numerice/nenumerică; relația dintre un element și o mulțime; relații între mulțimi
- Mulțimi definite printr-o proprietate comună a elementelor lor
- Mulțimi finite, cardinalul unei mulțimi finite; mulțimi infinite
- Operații cu mulțimi: reuniune, intersecție, diferență
- Intervale numerice și reprezentarea lor pe axa numerelor; intersecția și reuniunea intervalelor

Subdomeniul: Mulțimea numerelor naturale

Operații cu numere naturale

- Scrierea și citirea numerelor naturale; reprezentarea pe axa numerelor; compararea și ordonarea numerelor naturale; aproximări, estimări
- Adunarea numerelor naturale, proprietăți; scăderea numerelor naturale
- Înmulțirea numerelor naturale, proprietăți; factor comun
- Împărțirea cu rest zero a numerelor naturale; împărțirea cu rest a numerelor naturale
- Puterea cu exponent natural a unui număr natural; pătratul unui număr natural; reguli de calcul cu puteri; compararea puterilor; scrierea în baza 10; scrierea în baza 2 (fără operații)
- Ordinea efectuării operațiilor și folosirea parantezelor
- Ordinea efectuării operațiilor; utilizarea parantezelor: rotunde, pătrate și acolade
- Metode aritmetice de rezolvare a problemelor: metoda reducerii la unitate, metoda comparației, metoda figurativă, metoda mersului invers, metoda falsei ipoteze

Divizibilitatea numerelor naturale

- Divizor; multiplu; divizori comuni; multipli comuni
- Criterii de divizibilitate cu: 2, 5, 10^n , 3 și 9; numere prime; numere compuse
- Descompunerea numerelor naturale în produs de puteri de numere prime; aplicație: determinarea celui mai mare divizor comun (c.m.m.d.c.) și a celui mai mic multiplu comun (c.m.m.m.c.); numere prime între ele

- Proprietăți ale divizibilității în \mathbb{N} : $a|a$, unde a aparține \mathbb{N} ; $a|b$ și $b|c \Rightarrow a|c$, unde a, b, c aparțin \mathbb{N} ; $a|b$ și $a|c \Rightarrow a|(b \pm c)$, unde a, b, c aparțin \mathbb{N} ; $a|bc$ și $(a, b) = 1 \Rightarrow a|c$, unde a, b, c aparțin \mathbb{N}

Subdomeniul: Mulțimea numerelor întregi

- Mulțimea numerelor întregi; opusul unui număr întreg; reprezentarea pe axa numerelor; modulul unui număr întreg; compararea și ordonarea numerelor întregi
- Adunarea numerelor întregi, proprietăți; scăderea numerelor întregi
- Înmulțirea numerelor întregi, proprietăți
- Împărțirea numerelor întregi când deîmpărțitul este multiplu al împărțitorului
- Puterea cu exponent număr natural a unui număr întreg nenul; reguli de calcul cu puteri
- Ordinea efectuării operațiilor și folosirea parantezelor

Subdomeniul: Mulțimea numerelor raționale

- **Fracții ordinare**; fracții subunitare, echunitare, supraunitare; procente; fracții echivalente (prin reprezentări)
- Compararea fracțiilor cu același numitor/numărător; reprezentarea pe axa numerelor a unei fracții ordinare
- Introducerea și scoaterea întregilor dintr-o fracție
- Amplificarea și simplificarea fracțiilor; fracții ireductibile
- Aducerea fracțiilor la un numitor comun; adunarea și scăderea fracțiilor
- Înmulțirea fracțiilor, puteri; împărțirea fracțiilor
- Fracții/procente dintr-un număr natural sau dintr-o fracție ordinară
- **Fracții zecimale**; scrierea fracțiilor ordinare cu numitori puteri ale lui 10 sub formă de fracții zecimale; transformarea unei fracții zecimale cu un număr finit de zecimale nenule în fracție ordinară
- Aproximări; compararea, ordonarea și reprezentarea pe axa numerelor a unor fracții zecimale cu un număr finit de zecimale nenule
- Adunarea și scăderea fracțiilor zecimale cu un număr finit de zecimale nenule
- Înmulțirea fracțiilor zecimale cu un număr finit de zecimale nenule
- Împărțirea a două numere naturale cu rezultat fracție zecimală; transformarea unei fracții ordinare într-o fracție zecimală; periodicitate
- Împărțirea unei fracții zecimale cu un număr finit de zecimale nenule la un număr natural nenul; împărțirea a două fracții zecimale cu un număr finit de zecimale nenule
- Transformarea unei fracții zecimale periodice în fracție ordinară
- Metode aritmetice pentru rezolvarea problemelor cu fracții în care intervin și unități de măsură pentru lungime, arie, volum, capacitate, masă, timp și unități monetare
- **Număr rațional**; mulțimea numerelor raționale; reprezentarea numerelor raționale pe axa numerelor, opusul unui număr rațional; modulul; compararea și ordonarea numerelor raționale
- Adunarea numerelor raționale; proprietăți; scăderea numerelor raționale

- Înmulțirea numerelor raționale; proprietăți; împărțirea numerelor raționale; puterea cu exponent număr întreg a unui număr rațional nenul; reguli de calcul cu puteri

- Ordinea efectuării operațiilor și folosirea parantezelor

Subdomeniul: Mulțimea numerelor reale

- Rădăcina pătrată a pătratului unui număr natural; estimarea rădăcinii pătrate dintr-un număr rațional

- Scoaterea factorilor de sub radical; introducerea factorilor sub radical

- Numere iraționale, exemple; mulțimea numerelor reale; incluziunile \mathbb{N} inclus în \mathbb{Z} inclus în \mathbb{Q} inclus în \mathbb{R} ; modulul unui număr real (definiție, proprietăți); compararea și ordonarea numerelor reale; reprezentarea numerelor reale pe axa numerelor prin aproximări

- Operații cu numere reale (adunare, scădere, înmulțire, împărțire, puteri cu exponent număr întreg); raționalizarea numitorului de forma

$a\sqrt{b}$

- Media aritmetică ponderată a n numere reale, $n \geq 2$; media geometrică a două numere reale pozitive

Domeniul de conținut: Algebră

Subdomeniul: Calcul algebric

- Operații cu numere reale reprezentate prin litere (adunare, scădere, înmulțire, împărțire, ridicare la putere); reducerea termenilor asemenea

- Formule de calcul prescurtat

$$(a \pm b)^2 = a^2 \pm 2ab + b^2, \text{ unde } a, b \text{ aparțin } \mathbb{R}$$

$$(a - b)(a + b) = a^2 - b^2, \text{ unde } a, b \text{ aparțin } \mathbb{R}$$

- Descompuneri în factori utilizând reguli de calcul în \mathbb{R} (factor comun, grupare de termeni, formule de calcul prescurtat)

- Frații algebrice; operații cu acestea (adunare, scădere, înmulțire, împărțire, ridicare la putere)

Subdomeniul: Ecuații. Inecuații. Sisteme de ecuații

- Transformarea unei egalități într-o egalitate echivalentă; identități

- Ecuații de forma $ax + b = 0$, unde a, b aparțin \mathbb{R} ; mulțimea soluțiilor unei ecuații; ecuații echivalente

- Sisteme de două ecuații liniare cu două necunoscute; rezolvare prin metoda substituției și/sau prin metoda reducerii

- Probleme care se rezolvă cu ajutorul ecuațiilor sau a sistemelor de ecuații liniare

- Inecuații de forma $ax + b \geq 0$, (\leq , $<$, $>$), unde a, b aparțin \mathbb{R}

- Ecuații de forma $ax^2 + bx + c = 0$, unde a, b, c aparțin \mathbb{R}

Subdomeniul: Funcții

- Produsul cartezian a două mulțimi nevide; sistem de axe ortogonale în plan; reprezentarea într-un sistem de axe ortogonale a unor perechi de numere reale;

reprezentarea punctelor într-un sistem de axe ortogonale; distanța dintre două puncte din plan

- Reprezentarea și interpretarea unor dependențe funcționale prin tabele, diagrame și grafice

- Funcții definite pe mulțimi finite, exprimate cu ajutorul unor diagrame, tabele, formule; graficul unei funcții, reprezentarea geometrică a graficului unor funcții numerice

- Funcții de forma $f : D \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = ax + b$, unde a și b sunt numere reale și D este o mulțime finită de numere reale sau un interval nedegenerat; interpretare geometrică; lecturi grafice

Domeniul de conținut: Geometrie

Subdomeniul: Noțiuni geometrice fundamentale în plan și spațiu, lungimi de segmente, măsuri de unghiuri

- Puncte, drepte, plane, semiplan, semidreaptă, segment: convenții de notare, reprezentări, determinarea dreptei, determinarea planului, relații între puncte, drepte și plane (descriere, reprezentare, notații*1)

- Pozițiile relative ale unui punct față de o dreaptă; puncte coliniare; "prin două puncte distincte trece o dreaptă și numai una"; pozițiile relative a două drepte: drepte concurente, drepte paralele

- Drepte paralele (definiție, notație); axioma paralelelor; criterii de paralelism (unghiuri formate de două drepte paralele cu o secantă); aplicații practice în poligoane și corpuri geometrice

- Distanța dintre două puncte; lungimea unui segment; segmente congruente; mijlocul unui segment; simetricul unui punct față de un punct

- Unități de măsură pentru lungime; unități de măsură pentru arie; unități de măsură pentru volum; transformări ale unităților de măsură

- Unghi: definiție, notații, elemente; interiorul unui unghi, exteriorul unui unghi; măsura unui unghi*2, unghiuri congruente; clasificări de unghiuri: unghi drept, unghi ascuțit, unghi obtuz; unghi nul, unghi alungit; calcule cu măsuri de unghiuri exprimate în grade și minute sexagesimale

- Unghiuri opuse la vârf, congruența lor; unghiuri formate în jurul unui punct, suma măsurilor lor; unghiuri suplementare, unghiuri complementare; unghiuri adiacente; bisectoarea unui unghi

- Drepte perpendiculare în plan (definiție, notație); oblice; aplicații practice în poligoane și corpuri geometrice; distanța de la un punct la o dreaptă; mediatoarea unui segment; simetria față de o dreaptă

*1 Notația AB reprezintă dreapta AB , segmentul AB , lungimea segmentului AB sau distanța de la punctul A la punctul B , în funcție de context.

*2 Notația unghi AOB reprezintă atât unghiul AOB , cât și măsura unghiului AOB , în funcție de context.

Subdomeniul: Figuri geometrice: triunghiul, patrulater, cercul

- **Triunghiul:** definiție, elemente; clasificare; perimetru; suma măsurilor unghiurilor unui triunghi; unghi exterior unui triunghi, teorema unghiului exterior; inegalități între elementele triunghiului

- Linii importante în triunghi: bisectoarele unghiurilor unui triunghi: concurența, cercul înscris în triunghi; mediatoarele laturilor unui triunghi: concurență, cercul circumscris unui triunghi; înălțimile unui triunghi: definiție, construcție, concurența; medianele unui triunghi: definiție, construcție, concurența

- Congruența triunghiurilor oarecare: criterii de congruență a triunghiurilor: LUL, ULU, LLL; criteriile de congruență a triunghiurilor dreptunghice: CC, IC, CU, IU; metoda triunghiurilor congruente, aplicații: proprietatea punctelor de pe bisectoarea unui unghi/mediatoarea unui segment

- Proprietăți ale triunghiului isoscel; proprietăți ale triunghiului echilateral; proprietăți ale triunghiului dreptunghic (cateta opusă unghiului de 30° , mediana corespunzătoare ipotenuzei - teoreme directe și reciproce)

- Segmente proporționale; teorema paralelelor echidistante; teorema lui Thales; reciproca teoremei lui Thales; împărțirea unui segment în părți proporționale cu numere (segmente) date

- Triunghiuri asemenea; criterii de asemănare a triunghiurilor; teorema fundamentală a asemănării, aplicații: raportul ariilor a două triunghiuri asemenea, aproximarea în situații practice a distanțelor folosind asemănarea

- Proiecții ortogonale pe o dreaptă; teorema înălțimii; teorema catetei; teorema lui Pitagora; reciproca teoremei lui Pitagora

- Noțiuni de trigonometrie în triunghiul dreptunghic: sinusul, cosinusul, tangenta și cotangenta unui unghi ascuțit

- Rezolvarea triunghiului dreptunghic; aplicații: calculul elementelor (latură, apotemă, arie, perimetru) în triunghiul echilateral, în pătrat și în hexagonul regulat; aproximarea în situații practice a distanțelor folosind relații metrice

- **Patrulaterul** convex; suma măsurilor unghiurilor unui patrulater convex

- Paralelogramul: proprietăți; aplicații în geometria triunghiului: linie mijlocie în triunghi, centrul de greutate al unui triunghi

- Paralelograme particulare: dreptunghi, romb, pătrat; proprietăți

- Trapezul, clasificare, proprietăți; linia mijlocie în trapez; trapezul isoscel, proprietăți

- Perimetre și arii: paralelogram, paralelograme particulare, triunghi, trapez

- **Cerc;** elemente în cerc: centru, rază, coardă, diametru, arc de cerc; unghi la centru; unghi înscris în cerc; măsurile; coarde și arce în cerc, proprietăți: la arce congruente corespund coarde congruente și reciproc, diametrul perpendicular pe o coardă, arce cuprinse între coarde paralele, coarde egal depărtate de centru; tangente dintr-un punct exterior la un cerc; lungimea cercului și aria discului

- Pozițiile unei drepte față de un cerc; pozițiile relative a două cercuri

- Poligoane regulate înscrise într-un cerc

Subdomeniul: Corpuri geometrice

- Corpuri geometrice: piramida, piramida regulată, tetraedrul regulat; prismă dreaptă, paralelipiped dreptunghic, cub; cilindru circular drept; con circular drept; reprezentare, elemente caracteristice, desfășurări

- Paralelism: drepte paralele, unghiul a două drepte, dreaptă paralelă cu un plan, plane paralele, aplicații: secțiuni paralele cu baza în corpurile geometrice studiate; trunchiul de piramidă și trunchiul de con circular drept

- Perpendicularitate: drepte perpendiculare în spațiu, dreaptă perpendiculară pe un plan, aplicații: înălțimea unei piramide, înălțimea unui con circular drept, distanța dintre două plane paralele, înălțimea prismei drepte, a paralelipipedului dreptunghic, a cilindrului circular drept, a trunchiului de piramidă/con circular drept; plane perpendiculare, aplicații: secțiuni diagonale, secțiuni axiale în corpurile studiate; proiecții de puncte, de segmente și de drepte pe un plan; unghiul dintre o dreaptă și un plan, aplicație: lungimea proiecției unui segment; unghi diedru, unghi plan corespunzător diedrului; unghiul a două plane; plane perpendiculare; teorema celor trei perpendiculare; calculul distanței de la un punct la o dreaptă; calculul distanței de la un punct la un plan; calculul distanței dintre două plane paralele

- Distanțe și măsuri de unghiuri pe fețele sau în interiorul corpurilor geometrice studiate

- Aree și volume ale unor corpuri geometrice: piramidă regulată (cu baza triunghi echilateral, pătrat sau hexagon regulat), prismă dreaptă (cu baza triunghi echilateral, pătrat sau hexagon regulat), paralelipiped dreptunghic, cub, cilindru circular drept, con circular drept, trunchi de piramidă regulată, trunchi de con circular drept

- Sfera: arie, volum

Domeniul de conținut: Organizarea datelor, probabilități și elemente de statistică matematică

Subdomeniul: Rapoarte. Proporții

- Rapoarte; proporții; proprietatea fundamentală a proporțiilor; determinarea unui termen necunoscut dintr-o proporție; proporții derivate

- Șir de rapoarte egale; mărimi direct proporționale; mărimi invers proporționale; regula de trei simplă

Subdomeniul: Organizarea datelor, probabilități și elemente de statistică matematică

- Elemente de organizare a datelor; reprezentarea datelor prin grafice în contextul proporționalității; reprezentarea datelor cu ajutorul unor softuri matematice; probabilități (aplicație la rapoarte)

- Probleme de organizare a datelor; frecvență; date statistice organizate în tabele, grafice cu bare și/sau cu linii; media unui set de date statistice; poligonul frecvențelor

- Elemente de statistică: indicatorii tendinței centrale (frecvență, medie, mediană, mod și amplitudine a unui set de date)

Notă: Conținuturile vor fi abordate din perspectiva competențelor specifice.